VĂN HÓA

CƠ QUAN CỦA BỘ VĂN HÓA, THỂ THAO VÀ DU LỊCH

NĂM THỨ 69

THỨ TƯ

5.8.2026 (23.6 Bính Ngọ)

Số 93 (4384)

www.baovanhoa.vn

Email: baovanhoa@fpt.vn

VIỆT NAM ĐỀ CỬ 5 ĐẠI DIỆN THAM GIA

Giải thưởng "Làng du lịch tốt nhất"

(VH). Việc Việt Nam đề cử 5 đại diện tham gia giải thưởng "Làng du lịch tốt nhất" (Best Tourism Villages) năm 2026 của Tổ chức Du lịch Liên Hợp Quốc (UN Tourism) là dịp kiểm chứng năng lực gìn giữ bản sắc trong quá trình phát triển du lịch. Đồng thời phản ánh cách Việt Nam lựa chọn hình ảnh để giới thiệu với thế giới trong giai đoạn du lịch chuyển mạnh sang mô hình xanh, bền vững và lấy cộng đồng làm trung tâm. [6]

Rừng dừa Bảy Mẫu Cẩm Thanh là một trong năm làng được đề cử tham gia Giải thưởng "Làng du lịch tốt nhất" Ảnh: TUẤN LINH

"Chủ tịch Hồ Chí Minh - Tổng Tư lệnh Fidel Castro: Nghĩa tình son sắt đặc biệt"

[2]

Xây dựng nền tảng văn hóa, đạo đức, truyền thống để hình thành một xã hội tích cực

[3]

Trở về để giữ lời thề với đồng đội

[4]

Khôi phục "trái tim" văn hóa buôn làng

[12]

VĂN HÓA & **SUY NGẪM**

Bên cạnh chính sách thu hút học sinh nghệ thuật truyền thống

● SƠN THÙY

Trong vòng 10 năm qua, tại Trường Trung cấp Văn hóa nghệ thuật TP Huế, số lượng HSSV đăng ký tuyển sinh cũng như số lượng tốt nghiệp liên tục giảm. Công tác đào tạo tại trường gặp nhiều khó khăn khi giới trẻ không mặn mà với các ngành di sản đặc thù như Nhã nhạc, Ca kịch, Tuồng và Múa hát cung đình. Đặc biệt, ngành nghệ thuật Tuồng và Múa hát cung đình nhiều năm liền không có học sinh theo học, trong khi nhu cầu tuyển dụng tại các nhà hát là rất lớn.

(Xem tiếp trang 2)

TP.HCM ĐẶT, ĐỔI TÊN ĐƯỜNG VÀ CÔNG TRÌNH CÔNG CỘNG:

Sẽ thực hiện theo nguyên tắc nào?

[8]

Sau phản ánh của *Văn Hóa*, TP.HCM kiểm tra và xử lý quảng cáo "chui" [5]

Báo động ca từ dung tục vượt khỏi giới hạn sáng tạo [10]

Chiến thắng của những nước cờ cao tay [15]

"Chủ tịch Hồ Chí Minh - Tổng Tư lệnh Fidel Castro: Nghĩa tình son sắt đặc biệt"

Sáng qua 4.8, Khu Di tích Chủ tịch Hồ Chí Minh tại Phủ Chủ tịch phối hợp Đại sứ quán Cộng hòa Cuba tại Việt Nam tổ chức Khai mạc chuỗi hoạt động: "Chủ tịch Hồ Chí Minh - Tổng Tư lệnh Fidel Castro: Nghĩa tình son sắt đặc biệt". Sự kiện được tổ chức nhân dịp kỷ niệm 100 năm Ngày sinh lãnh tụ Cách mạng Cuba Fidel Castro (13.8.1926-13.8.2026) và kỷ niệm 66 năm quan hệ ngoại giao Việt Nam - Cuba (2.12.1960-2.12.2026).

Phát biểu tại sự kiện, Thứ trưởng Bộ VHTTDL Hoàng Đạo Cương nhấn mạnh, kỷ niệm 100 năm Ngày sinh Tổng Tư lệnh Fidel Castro là dịp đặc biệt để tưởng nhớ và tôn vinh nhà lãnh đạo kiệt xuất của cách mạng Cuba, người bạn lớn, người đồng chí vô cùng thân thiết của nhân dân Việt Nam. Trong lý tưởng cách mạng cao đẹp của Tổng Tư lệnh Fidel Castro, nhân dân Việt Nam tìm thấy sự tương đồng sâu sắc với tư tưởng và tình yêu dành cho đất nước và nhân dân của Chủ tịch Hồ Chí Minh. Ý chí phi thường, bản lĩnh kiên cường cùng trái tim nhân ái, phong cách hào sảng của Tổng Tư lệnh Fidel Castro không chỉ là ngọn đuốc soi đường cho nhân dân Cuba, mà còn trở thành biểu tượng cao đẹp về tinh thần quốc tế cao cả trong lòng hàng triệu người dân Việt Nam qua nhiều thế hệ.

Thông qua chuỗi hoạt động "Chủ tịch Hồ Chí Minh - Tổng Tư lệnh Fidel Castro: Nghĩa tình son sắt đặc biệt", vai trò quan trọng của đối ngoại văn hóa trong việc củng cố niềm tin, thắt chặt tình đoàn kết anh em thủy chung, hợp tác toàn diện giữa hai Đảng, hai Nhà nước và nhân dân hai nước Việt Nam - Cuba tiếp tục được khẳng định. Những hình ảnh, tư liệu được giới thiệu trong chuỗi hoạt động truyền đi thông điệp mạnh mẽ về lý tưởng, cuộc đời, sự nghiệp vĩ đại cùng nhân cách cao đẹp của Chủ tịch Hồ Chí Minh và Tổng Tư lệnh Fidel Castro đến với đông đảo công chúng trong nước và quốc tế, góp phần khẳng định di sản của hai vị lãnh tụ chính là động lực tinh thần quan trọng đối với sự phát triển của mỗi quốc gia Việt Nam, Cuba.

Phát biểu tại sự kiện, Đại sứ Cuba tại Việt Nam Rogelio Polanco Fuentes chia sẻ hoạt động kỷ niệm 100 năm Ngày sinh của Tổng Tư lệnh Fidel Castro Ruz tại Việt Nam là minh chứng sinh động cho tình hữu nghị đặc biệt, truyền thống đoàn kết và mối quan hệ mẫu mực mà hai nước đã cùng dày công vun đắp, thể hiện sự kính trọng và tình cảm chân thành mà nhiều thế hệ nhân dân Việt Nam luôn dành cho Lãnh tụ lịch sử của Cách mạng Cuba. Đại sứ Cuba tại Việt Nam mong rằng thông qua chuỗi hoạt động ý nghĩa này, các thế hệ người Cuba và người Việt Nam hôm nay cũng như mai sau, sẽ mãi gìn giữ và không ngừng vun đắp tình cảm hữu nghị do Tổng Tư lệnh Fidel Castro và Chủ tịch Hồ Chí Minh dày công xây dựng. Một tình cảm sâu sắc đã được Chủ tịch Hồ Chí Minh khắc ghi bằng câu nói nổi tiếng: "Việt Nam và Cuba cách xa nhau hàng vạn dặm, nhưng lòng dân hai nước gần gũi như anh em một nhà".

Chuỗi hoạt động chuyên đề gồm bốn nội dung chính: Trưng bày tư liệu ảnh: "Chủ tịch Hồ Chí Minh - Tổng Tư lệnh Fidel Castro chung một niềm tin, son sắt tình hữu nghị"; Trưng bày chuyên đề: "Chủ tịch Hồ Chí Minh với Cuba"; Lễ tiếp nhận tư liệu do Đại sứ quán Cuba tại Việt Nam trao tặng; Giới thiệu các ấn phẩm về Chủ tịch Hồ Chí Minh và Tổng Tư lệnh Fidel Castro. Trong số đó, trưng bày tư liệu ảnh: "Chủ tịch Hồ Chí Minh - Tổng Tư lệnh Fidel Castro chung một niềm tin, son sắt tình hữu nghị" giới thiệu đến công chúng trong và ngoài nước 100 ảnh tư liệu quý, khắc họa cuộc đời, sự nghiệp cùng những cống hiến của hai lãnh tụ; tái hiện chặng đường lịch sử sắt son của hai dân tộc; đồng thời khẳng định các thành tựu hợp tác giữa hai nước.

Trưng bày chuyên đề "Chủ tịch Hồ Chí Minh với Cuba" gồm các tư liệu, hiện vật góp phần làm sáng tỏ tình cảm đặc biệt mà Chủ tịch Hồ Chí Minh dành cho đất nước Cuba, khẳng định nền tảng lịch sử bền chặt của mối quan hệ hữu nghị, đoàn kết giữa Việt Nam và Cuba...

T.SƯƠNG

Bên cạnh...

(Tiếp theo trang 1)

Theo Sở VHTT TP Huế, thực trạng nguồn nhân lực nghệ thuật truyền thống tại Huế đang ở mức báo động khi đội ngũ nghệ sĩ, diễn viên tại các nhà hát ngày càng già hóa, dẫn đến nguy cơ thiếu hụt đội ngũ kế cận trầm trọng. NSƯT Hoàng Trọng Cương, Giám đốc Nhà hát Nghệ thuật truyền thống Cung đình Huế thông tin, những năm qua, đơn vị chỉ tuyển được một vài gương mặt mới cho loại hình nghệ thuật Tuồng cung đình, trong khi các nghệ sĩ cũ tại nhà hát cũng đã khá lớn tuổi. Việc tuyển dụng gặp khó khăn do tại Huế không có cơ sở đào tạo về tuồng. Thực tế, ngành nghệ thuật này "kén" môi trường biểu diễn, song ở nhà hát này lại không thiếu không gian diễn xướng. Về lâu dài, việc thiếu hụt đội ngũ nghệ sĩ trẻ của các ngành nghệ thuật di sản là điều đáng lo ngại.

Năm 2025, HĐND TP Huế có Nghị quyết số 05 về chính sách hỗ trợ nghệ nhân, nghệ sĩ và đã nhận được sự quan tâm của cộng đồng. Tuy nhiên, địa phương này chưa có chính sách riêng đối với người học và đội ngũ giảng dạy ở các lĩnh vực nghệ thuật truyền thống đặc thù của Huế. Việc xây dựng chính sách hỗ trợ đào tạo, đãi ngộ người dạy và khen thưởng HSSV, giáo viên đạt thành tích cao của các loại hình nghệ thuật di sản là cần thiết nhằm bảo tồn, phát huy các loại hình nghệ thuật di sản đặc thù của Huế. Theo dự thảo chính sách, người học các chuyên ngành nghệ thuật di sản đặc thù của Huế, gồm Ca Huế, Ca kịch Huế, Tuồng, Múa hát cung đình Huế và Nhạc công truyền thống Huế sẽ được hỗ trợ 100% học phí, trợ cấp sinh hoạt 2,5 triệu đồng/tháng (10 tháng/năm học) nếu cam kết làm việc tại Huế sau tốt nghiệp. Chính sách này vừa giảm gánh nặng tài chính, khuyến khích người trẻ theo đuổi nghệ thuật truyền thống, vừa bảo đảm nguồn nhân lực chất lượng cao, ổn định cho các đơn vị nghệ thuật của thành phố như Nhà hát Nghệ thuật Ca kịch Huế và Nhà hát Nghệ thuật Truyền thống Cung đình Huế.

Ngoài ra, người học cũng được hỗ trợ 1 triệu đồng chi phí khám sức khỏe và hồ sơ tuyển sinh khi trúng tuyển. Người học đạt kết quả học tập, rèn luyện loại Giỏi, Xuất sắc được hưởng học bổng bổ sung bằng 100% mức học bổng khuyến khích hiện hành của nhà trường. HSSV đã nhận hỗ trợ sinh hoạt phí nhưng không hoàn thành chương trình học (trừ lý do sức khỏe) hoặc vi phạm cam kết làm việc tại Huế sau tốt nghiệp phải hoàn trả toàn bộ kinh phí đã được hỗ trợ theo quy định. Chính sách cũng hướng đến nâng mức thù lao giảng dạy nhằm động viên đội ngũ truyền nghề trong các ngành nghệ thuật di sản đặc thù của Huế. Cụ thể, đối với NNND, NSND tham gia giảng dạy, mức thù lao được đề xuất là 300.000 đồng/giờ; đối với NNƯT, NSƯT mức thù lao 200.000 đồng/giờ; và 100.000 đồng/giờ đối với nghệ nhân, nghệ sĩ, giảng viên. Cùng các chi phí sinh hoạt và đi lại, công tác phí theo chế độ quy định hiện hành.

Theo Sở VHTT TP Huế, việc quy định chế độ thù lao đối với nghệ nhân, nghệ sĩ tham gia giảng dạy vừa thể hiện sự tôn vinh, ghi nhận giá trị tri thức và kinh nghiệm, vừa tạo động lực để họ gắn bó với công tác truyền dạy nghệ thuật truyền thống cho thế hệ kế cận. Trong thực tiễn, các loại hình nghệ thuật di sản của Huế chủ yếu được truyền dạy bằng hình thức truyền khẩu, truyền nghề và thực hành trực tiếp. Chính sách này cụ thể hóa chủ trương của Đảng về phát triển văn hóa, bảo tồn và phát huy di sản văn hóa, đồng thời phù hợp với các quy định.

Ngoài ra, chính sách cũng đề xuất mức thưởng cho HSSV, giáo viên đoạt giải tại các hội thi, hội diễn, liên hoan nghệ thuật với mức từ 3-50 triệu đồng, tùy theo giải cấp tỉnh, quốc gia hoặc quốc tế. TP Huế đang tổ chức lấy ý kiến cộng đồng về các nội dung chính sách này đến hết 9.8, sau đó sẽ hoàn thiện, tổng hợp trình HĐND TP Huế trong kỳ họp để thông qua vào quý III năm 2026. Dự kiến kinh phí thực hiện nghị quyết giai đoạn 2026-2030 khoảng hơn 7,2 tỉ đồng, từ ngân sách thành phố theo phân cấp và các nguồn huy động hợp pháp khác.

Nhưng như nhiều nhà nghiên cứu cho biết, bên cạnh chính sách hỗ trợ, điều quan trọng nhất là làm sao thu hút được giới trẻ quan tâm đăng ký để đeo đuổi đam mê nghệ thuật truyền thống. Vấn đề này thực sự đang làm "đau đầu" cho các bên liên quan. ■

Khánh Hòa lấy người dân làm trung tâm trong phát triển văn hóa cơ sở

UBND tỉnh Khánh Hòa vừa ban hành Kế hoạch triển khai Đề án "Thúc đẩy các phong trào, hoạt động văn hóa cơ sở, lấy người dân làm trung tâm" giai đoạn 2026-2030, nhằm nâng cao đời sống tinh thần và phát huy vai trò chủ thể của Nhân dân. Kế hoạch nhằm cụ thể hóa Đề án của Bộ VHTTDL (ban hành ngày 19.6), với mục tiêu cốt lõi là tạo sự chuyển biến đồng bộ trong xây dựng văn hóa, con người Khánh Hòa, đồng thời phát huy tối đa vai trò của người dân trong việc sáng tạo, quản lý và trực tiếp thụ hưởng các giá trị văn hóa.

Theo đó, tỉnh đề ra các chỉ tiêu phát triển rõ rệt đến năm 2030 cho từng khu vực, cụ thể là khu vực đồng bằng phấn đấu đạt 95% hộ gia đình văn hóa, 95% thôn, tổ dân phố văn hóa và 100% khu dân cư thực hiện hiệu quả mô hình "Sáng - xanh - sạch - đẹp"; trong khi khu vực miền núi, hải đảo và vùng đồng bào dân tộc thiểu số hướng tới 90% hộ gia đình văn hóa, 85% thôn văn hóa cùng 70% khu dân cư đạt chuẩn "Sáng - xanh - sạch - đẹp". Bên cạnh đó, Khánh Hòa cũng tập trung đổi mới phương thức tổ chức phong trào "Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa", mở rộng các hoạt động thể dục thể thao quần chúng, đồng thời chú trọng bảo tồn và phát huy bản sắc văn hóa truyền thống của các dân tộc trên địa bàn.

Để hiện thực hóa các mục tiêu trên, UBND tỉnh đề ra ba nhóm nhiệm vụ, giải pháp trọng tâm. Trong đó, Sở VHTTDL được giao vai trò đầu mối, chịu trách nhiệm chủ trì đôn đốc, kiểm tra và triển khai các lĩnh vực: Văn hóa cơ sở, gia đình, thư viện, tuyên truyền cổ động, văn nghệ quần chúng và phong trào đời sống văn hóa tại các địa phương.

XUÂN HƯỚNG

Ninh Bình được đề cử hạng mục Điểm đến mới nổi hàng đầu châu Á 2026

Thông tin từ Sở Du lịch Ninh Bình, Ban tổ chức Giải thưởng Du lịch Thế giới (World Travel Awards - WTA) vừa chính thức công bố danh sách đề cử các hạng mục giải thưởng khu vực châu Á năm 2026. Trong đó, Ninh Bình được đề cử tại hạng mục "Asia's Leading Emerging Tourism Destination 2026" - Điểm đến mới nổi hàng đầu châu Á 2026.

Đây là hạng mục dành cho các điểm đến có tốc độ phát triển nổi bật, sở hữu tiềm năng lớn, sức hấp dẫn ngày càng gia tăng đối với du khách trong nước và quốc tế; đồng thời được cộng đồng du lịch quốc tế ghi nhận về định hướng phát triển bền vững, chất lượng sản phẩm, dịch vụ và khả năng cạnh tranh trên thị trường khu vực.

Theo Sở Du lịch tỉnh Ninh Bình, 7 tháng đầu năm 2026, Ninh Bình ước đón trên 18,7 triệu lượt khách, tăng 23,34% so với cùng kỳ; trong đó có trên 16,7 triệu lượt khách nội địa và trên 2 triệu lượt khách quốc tế. Tổng doanh thu từ hoạt động du lịch ước đạt trên 19.348 tỉ đồng, tăng 21,8% so với cùng kỳ năm trước. Những kết quả này tiếp tục khẳng định sức hấp dẫn của điểm đến Ninh Bình và sự phục hồi, tăng trưởng bền vững của ngành Du lịch địa phương.

Tỉnh Ninh Bình hiện có hệ thống tài nguyên du lịch đặc biệt phong phú, hội tụ đầy đủ các giá trị nổi bật về di sản văn hóa, thiên nhiên, lịch sử, tín ngưỡng, làng nghề truyền thống, du lịch sinh thái, du lịch biển và du lịch nông thôn, tạo lợi thế nổi trội để hình thành các sản phẩm du lịch đặc sắc, có sức cạnh tranh cao trên thị trường trong nước và quốc tế.

B.H

Xây dựng nền tảng văn hóa, đạo đức, truyền thống để hình thành một xã hội tích cực

● XUÂN TRƯỜNG

Tiếp tục chương trình kỳ họp không thường lệ thứ Nhất, Quốc hội khoá XVI, ngày 4.8, sau khi làm việc tại Hội trường, Quốc hội thảo luận tại Tổ về: Dự án Luật Phòng, chống phổ biến vũ khí hủy diệt hàng loạt; Dự án Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của 9 luật về quân sự, quốc phòng; Dự án Luật Phổ biến, giáo dục pháp luật (sửa đổi).

Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm phát biểu thảo luận tại Tổ Ảnh: TTXVN

Tại Tổ, cho ý kiến thảo luận, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm khẳng định, việc bổ sung, sửa đổi các luật là hết sức cần thiết, trong bối cảnh đất nước đang đứng trước yêu cầu phải rà soát lại hệ thống thể chế, pháp luật.

Theo Tổng Bí thư, Chủ tịch nước, yêu cầu đầu tiên đặt ra là phải đáp ứng tốc độ phát triển rất nhanh của đất nước. Thế giới đang biến đổi với tốc độ chưa từng có; nếu không theo kịp, Việt Nam sẽ bỏ lỡ thời cơ và tụt hậu. Bên cạnh đó, những yếu tố bất trắc, thách thức cũng xuất hiện rất nhanh, đòi hỏi phải có phản ứng kịp thời. Tổng Bí thư, Chủ tịch nước cho rằng, những quy định, cách làm trước đây nếu không còn đáp ứng yêu cầu phát triển nhanh thì cần được sửa đổi để phục vụ mục tiêu tăng tốc của cả hệ thống chính trị và toàn xã hội. Các dự án luật được thảo luận lần này đều hướng tới mục tiêu phục vụ phát triển nhanh, bền vững của đất nước. Ngay cả những quy định đang thực hiện tốt nhưng chưa đáp ứng yêu cầu về tiến độ cũng cần được điều chỉnh để bảo đảm tính kịp thời.

Đề cập yêu cầu thứ hai, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước nhấn mạnh, luật phải ngày càng gần gũi với thực tiễn. Theo đó, pháp luật không chỉ theo sau thực tiễn để xử lý những vấn đề phát sinh mà cần có tính kiến tạo, đi trước một bước, dự báo được xu hướng phát triển để tạo điều kiện thực hiện các mục tiêu phát triển. Cho rằng cuộc sống luôn vận động, phát sinh nhiều vấn đề mới, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước nhấn mạnh, nếu các quy định quá cứng nhắc sẽ không còn phù hợp. Pháp luật không chỉ quy định những điều được làm, không được làm mà còn phải phục vụ yêu cầu kiến tạo phát triển, đòi hỏi phải có cách tiếp cận và tư duy mới trong xây dựng pháp luật.

Về yêu cầu thứ ba, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước cho biết việc sửa đổi nhiều quy định xuất phát từ những thay đổi thực tiễn trong tổ chức bộ máy của đất nước. Đơn cử, đối với nhóm luật về quân sự, quốc phòng, trước đây hệ thống chính quyền địa phương được tổ chức theo ba cấp, nay còn hai cấp, không còn cấp huyện. Do đó, những quy định trước đây giao nhiệm vụ cho cấp huyện cần được sửa đổi, đồng thời làm rõ nhiệm vụ, thẩm quyền của cấp xã và cấp tỉnh để bảo đảm phù hợp với thực tiễn, tránh khoảng trống trong tổ chức thực hiện. Đối với dự án Luật Phổ biến, giáo dục pháp luật (sửa đổi), Tổng Bí thư, Chủ tịch nước đánh giá cao các ý kiến phát biểu của đại biểu Quốc hội. Theo Tổng Bí thư, Chủ tịch nước, ở đâu có pháp luật thì ở đó phải được tuyên truyền, phổ biến; hệ thống pháp luật phải được cập nhật, bổ sung thường xuyên và khi có quy định mới hoặc quy định cần điều chỉnh thì phải kịp thời hướng dẫn để người dân nắm bắt.

Tuy nhiên, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước cũng bày tỏ đồng tình với ý kiến của nhiều đại biểu khi cho rằng pháp luật chỉ khái quát một số vấn đề của đời sống. Điều quan trọng hơn là xây dựng nền tảng văn hóa, đạo đức, truyền thống và phong tục, tập quán tốt đẹp để hình thành một xã hội tích cực. Đây mới là gốc của vấn đề, bởi không một hệ thống pháp luật nào có thể bao quát hết mọi tình huống trong thực tiễn. Tổng Bí thư, Chủ tịch nước cho biết, Trung ương vừa xây dựng Nghị quyết về xây dựng xã hội kỷ cương, an toàn, văn minh, hài hòa, phát triển với mục tiêu hướng tới một xã hội ngày càng văn minh, giảm thiểu các hành vi giả dối, vi phạm pháp luật, bắt nạt và các biểu hiện tiêu cực và quá trình giáo dục có ý nghĩa đặc biệt quan trọng để từng bước hướng tới những mục tiêu đó.

Cho ý kiến tại Tổ về dự án Luật Phổ biến, giáo dục pháp luật (sửa đổi), Chủ tịch Quốc hội Trần Thanh Mẫn nhấn mạnh, đây là dự án luật có ý nghĩa quan trọng trong bối cảnh đất nước đang đẩy mạnh xây dựng, hoàn thiện hệ thống pháp luật. Nêu rõ, trong hai năm trở lại đây, Quốc hội đã tổ chức các diễn đàn về xây dựng pháp luật và hoạt động giám sát, Chủ tịch Quốc hội cho rằng, phổ biến, giáo dục pháp luật cũng phải được xác định là một trong những nhiệm vụ trọng tâm của công tác pháp luật. "Điều quan trọng là phải làm sao để hoạt động phổ biến, giáo dục pháp luật không còn mang tính hình thức, không chỉ lặp lại những nội dung cũ, mà thực sự trở thành động lực xây dựng văn hóa thượng tôn Hiến pháp và pháp luật", Chủ tịch Quốc hội nhấn mạnh… ■

Hướng đến hệ thống đô thị văn minh, hiện đại gắn với bảo tồn bản sắc văn hóa

Ban Chấp hành Đảng bộ tỉnh Quảng Ngãi vừa ban hành Nghị quyết số 10-NQ/TU về phát triển hệ thống đô thị văn minh, hiện đại, tập trung vào các đô thị trung tâm và động lực. Nghị quyết xác định xây dựng đô thị không chỉ hướng đến mục tiêu tăng trưởng kinh tế mà còn gắn với bảo tồn, phát huy các giá trị văn hóa, lịch sử và bản sắc địa phương.

Theo nghị quyết, những năm qua hệ thống đô thị trên địa bàn tỉnh đã có nhiều chuyển biến tích cực. Hạ tầng kỹ thuật từng bước được đầu tư đồng bộ, nhiều khu dân cư mới hình thành; các thiết chế y tế, giáo dục, văn hóa, thể thao và dịch vụ công được nâng cấp, góp phần cải thiện chất lượng sống của người dân. Tuy nhiên, quá trình phát triển vẫn còn nhiều hạn chế như tốc độ đô thị hóa chưa tương xứng với tiềm năng, hạ tầng giao thông thiếu kết nối, hệ thống xử lý nước thải, rác thải chưa đồng bộ và một số dự án triển khai chậm, chưa tạo sức lan tỏa.

Nghị quyết xác định phát triển hệ thống đô thị văn minh, hiện đại là nhiệm vụ trọng tâm, hướng đến mô hình đa trung tâm, đa cực tăng trưởng, tăng cường liên kết giữa các đô thị với khu kinh tế, khu công nghiệp, khu du lịch, vùng nông thôn, miền núi, biên giới và hải đảo. Đến năm 2030, tỉnh phấn đấu hoàn thiện hệ thống đô thị đồng bộ về quy hoạch, hạ tầng kỹ thuật, mở rộng ứng dụng đô thị thông minh, nâng cao chất lượng môi trường và dịch vụ đô thị.

Điểm nhấn của nghị quyết là yêu cầu phát triển đô thị gắn với gìn giữ bản sắc văn hóa. Quảng Ngãi sẽ chú trọng xây dựng nếp sống văn minh đô thị, chỉnh trang quảng trường, công viên, tuyến phố theo hướng hiện đại nhưng hài hòa với giá trị truyền thống. Các điểm nhấn kiến trúc và cảnh quan được định hướng khai thác những giá trị đặc trưng như văn hóa Sa Huỳnh, văn hóa biển đảo Lý Sơn và không gian văn hóa cồng chiêng, góp phần tạo nên diện mạo đô thị mang bản sắc riêng.

Bên cạnh đó, tỉnh sẽ ưu tiên đầu tư hạ tầng giao thông kết nối liên vùng, phát triển đô thị xanh, mở rộng không gian công cộng, đẩy mạnh chuyển đổi số và huy động các nguồn lực xã hội để xây dựng các khu đô thị mới, đô thị sinh thái. Nghị quyết là nền tảng để Quảng Ngãi xây dựng hệ thống đô thị hiện đại, có sức cạnh tranh, đồng thời bảo tồn và lan tỏa các giá trị văn hóa đặc trưng trong quá trình phát triển bền vững.

NHƯ ĐỒNG

Trở về để giữ lời thề với đồng đội

Bài, ảnh: NGỌC HÒA

Hơn nửa thế kỷ kể từ ngày ngừng tiếng súng trên dãy Trường Sơn, những người lính năm xưa vẫn lặng lẽ trở lại chiến trường cũ. Mái tóc đã bạc, bước chân không còn nhanh nhưng trong tim họ vẫn đau đáu một lời hứa chưa từng phai nhạt.

Cuộc hội ngộ của những người lính năm xưa không chỉ để ôn lại ký ức chiến trường Đăk Pék

Đó là tìm đồng đội còn nằm lại giữa đại ngàn để đưa các anh trở về với quê hương. Hành trình ấy không chỉ là cuộc tìm kiếm những hài cốt liệt sĩ, mà còn là hành trình gìn giữ nghĩa tình đồng đội, khép lại những nỗi chờ đợi kéo dài suốt hàng chục năm.

Lời hứa mang theo suốt một đời

Mưa tháng Bảy phủ trắng những ngọn đồi Đăk Pék (xã Đăk Pék, Quảng Ngãi; huyện Đăk Glei, Kon Tum cũ). Màn sương bảng lảng quấn quanh những triền núi xanh thẫm, khiến thật khó hình dung nơi đây từng là một trong những chiến trường ác liệt nhất phía Bắc Tây Nguyên.

Hơn năm mươi năm trước, dưới những tán rừng này là bom cày, pháo dội, là những trận đánh giằng co ngày đêm giữa ta và địch. Đăk Pék từng là cụm cứ điểm quân sự trọng yếu được xây dựng kiên cố với hệ thống hầm hào, lô cốt và hỏa lực dày đặc. Từ cuộc Tổng tiến công và nổi dậy Xuân Mậu Thân 1968 đến Chiến dịch Xuân - Hè năm 1972, rồi trận đánh quyết định ngày 16.5.1974, biết bao cán bộ, chiến sĩ đã gửi lại tuổi hai mươi giữa núi rừng.

Ông Phạm Công Hưởng (bìa trái) cùng các CCB quay trở lại xã Đăk Pék (Quảng Ngãi) để tìm đồng đội

Chiến tranh đã lùi xa. Những hố bom năm nào giờ phủ kín màu xanh của cây rừng. Nhưng với những người lính còn sống, chiến trường ấy chưa bao giờ trở thành quá khứ. Đó là lý do CCB Phạm Công Hưởng (75 tuổi), quê Hải Dương (cũ), vẫn đều đặn trở lại Đăk Pék mỗi khi có đợt tìm kiếm hài cốt liệt sĩ. Nhập ngũ năm 1970, là chiến sĩ Tiểu đoàn Đặc công 404 (Quân khu 5), ông từng trực tiếp tham gia trận tiến công căn cứ Đăk Pék năm 1972. Trận đánh ấy đã cướp đi sinh mạng của nhiều đồng đội, còn ông may mắn sống sót nhưng mang trên mình thương tật và một món nợ ân tình không bao giờ dứt.

Đứng trên ngọn đồi phủ đầy cỏ dại, ông Hưởng lặng lẽ nhìn về phía cánh rừng xa. Đó là nơi ký ức của hơn nửa thế kỷ trước vẫn hiện lên rõ mồn một trong tâm trí người lính già. Ông nói chậm rãi: "Còn sống là còn quyết tâm đưa đồng đội mình trở về". Đó không phải khẩu hiệu, càng không phải lời nói để động viên người khác. Đó là lời hứa ông đã tự nhủ với chính mình từ ngày bước ra khỏi chiến tranh. Ông bảo, người còn sống luôn mang theo một món nợ với những người đã ngã xuống. Có những đồng đội hy sinh ngay bên cạnh mình, chưa kịp biết tên tuổi, quê quán. Có những người chỉ vài phút trước còn cùng chia nhau bi đông nước, vậy mà sau một loạt pháo kích đã mãi mãi nằm lại dưới lòng đất đỏ.

"Đến khi nào còn đi được, tôi còn trở lại. Sau này nếu không còn đủ sức nữa, tôi chỉ mong lớp trẻ tiếp tục hành trình ấy để không ai bị lãng quên", người thương binh già trầm ngâm. Lời nói giản dị ấy khiến khoảng lặng giữa núi rừng như dài hơn. Bởi với những người từng đi qua chiến tranh, sự hy sinh của đồng đội chưa bao giờ chỉ là ký ức. Đó là một lời hẹn.

Những người giữ ký ức của chiến trường

Nếu ông Phạm Công Hưởng lưu giữ ký ức bằng những chuyến trở về, thì CCB Lê Xuân Quang, hiện sống tại phường Long Bình (Đồng Nai), lại gửi gắm tất cả vào những vần thơ. Ông từng là chiến sĩ Đại đội 1, Tiểu đoàn K80, Quân khu 5. Trong đơn vị năm ấy, gần như toàn bộ đồng đội đã hy sinh, chỉ còn ông và một người khác may mắn sống sót. Mỗi lần nhắc đến Đăk Pék, người cựu binh gần 80 tuổi không kể nhiều về những chiến công của mình. Điều khiến ông day dứt nhất là vẫn còn quá nhiều đồng đội chưa được trở về.

Bởi vậy, dù tuổi đã cao, sức khỏe không còn như trước, ông vẫn một mình bắt xe khách từ Đồng Nai ngược lên Tây Nguyên, theo chân lực lượng tìm kiếm đến từng quả đồi, từng con suối để chỉ lại những vị trí mà trí nhớ còn lưu giữ. Có hôm, ông đứng rất lâu giữa bãi đào, mắt không rời từng nhát cuốc, từng gàu đất được xúc lên. Chỉ cần phát hiện một mẩu xương nhỏ hay một kỷ vật của người lính, ánh mắt ông lập tức ánh lên hy vọng. Ông bảo, thời gian có thể làm thay đổi địa hình, nhưng không thể xóa ký ức của người đã tận mắt chứng kiến đồng đội ngã xuống. Rồi ông chậm rãi đọc những câu thơ mình viết từ nhiều năm trước: *Con mất cha, vợ mất chồng, Bao nhiêu cha mẹ quặn lòng ngày đêm...*

Không cầu kỳ về ngôn từ, hai câu thơ như nén lại tất cả nỗi đau mà chiến tranh để lại. Sau từng ấy năm, điều khiến người lính già không nguôi trăn trở không phải là những vết thương trên cơ thể, mà là những mái nhà vẫn còn ngóng đợi người thân trở về. Ở một góc khác của Tây Nguyên, CCB Trần Thanh Hòa (79 tuổi), nguyên Tiểu đội trưởng Đội trinh sát thuộc Trung đoàn 24A, Mặt trận B3 Tây Nguyên, cũng đang âm thầm đi tiếp hành trình của mình. Từ phường Pleiku (Gia Lai), gần như tuần nào ông cũng chạy xe máy hơn 50km đến khu vực đường Trường Chinh, thuộc các phường Đăk Cấm và Kon Tum (Quảng Ngãi), nơi Đội K53 đang tìm kiếm các liệt sĩ hy sinh trong trận đánh Tết Mậu Thân.

Ông không trực tiếp cầm cuốc, cũng không tham gia khai quật. Ông chỉ lặng lẽ đứng bên hố đào, dõi theo từng mét đất được mở ra. Mỗi lần lực lượng tìm kiếm phát hiện dấu tích mới, ông lại bước đến thật gần. Trong ánh mắt người lính già luôn thấp thoáng một niềm hy vọng rất đỗi giản dị: Biết đâu hôm nay đồng đội mình sẽ được trở về. "Chúng tôi giờ đều đã già rồi. Chẳng mong gì hơn ngoài việc những người hy sinh năm ấy được về với quê hương, với gia đình", ông Hòa nói. Chiến tranh đã lùi xa gần sáu mươi năm. Những cánh rừng từng đỏ lửa giờ phủ đầy màu xanh, những con đường mới nối dài qua vùng đất một thời bom đạn. Nhưng với những CCB ấy, chiến tranh chỉ thực sự khép lại khi người đồng đội cuối cùng được gọi tên và trở về trong vòng tay người thân.

Giữa cơn mưa tháng Bảy, giọng đọc thơ của người lính già hòa vào tiếng gió đại ngàn. Đó không chỉ là những câu thơ. Đó là tiếng gọi của đồng đội. Là nỗi chờ đợi của biết bao gia đình. Và cũng là lời nhắc nhở rằng, hành trình tri ân sẽ chỉ trọn vẹn khi những người lính đã ngã xuống được trở về với tên tuổi, với quê hương và với những người thân yêu vẫn mỏi mòn đợi họ suốt hơn nửa thế kỷ. ■

Hội An với "Hành trình di sản, chạm sáng tạo"

● **KHÁNH CHI**

Với chủ đề "Hành trình di sản, chạm sáng tạo", Tuần lễ Sáng tạo Hội An 2026 dự kiến diễn ra vào cuối tháng 8 được kỳ vọng sẽ là "cú hích" thúc đẩy đổi mới sáng tạo trong cộng đồng, vẽ nên bản đồ sáng tạo Hội An trên hành trình trở thành đô thị sáng tạo, bền vững.

Hoạt động trình diễn nghề thủ công tại khu phố cổ trở thành hoạt động sáng tạo mang tính tương tác với du khách thưởng thức

Tuần lễ Sáng tạo Hội An 2026 sẽ chính thức diễn ra ngày 28.8 với nhiều hoạt động mới mẻ, tthúc đẩy tinh thần sáng tạo của cộng đồng. Đặc biệt, ở tất cả các hoạt động, cộng đồng địa phương sẽ là chủ thể của sáng tạo và đơn vị tổ chức giữ vai trò kết nối, tạo điều kiện cho các cuộc đối thoại, thử nghiệm và hợp tác, tạo ra không gian chung để mọi người đều có thể tham gia vào quá trình sáng tạo. Đây cũng là cơ hội để người dân, du khách, nghệ nhân, người trẻ và các cộng đồng sáng tạo cùng gặp gỡ, chia sẻ và tiếp tục viết nên những câu chuyện mới cho Hội An.

Hưởng ứng sự kiện, Trung tâm Bảo tồn Di sản Văn hóa thế giới Hội An cũng chính thức phát động cuộc thi Thiết kế Không gian Sáng tạo Hội An 2026 nhằm tìm kiếm những ý tưởng cho một hệ module không gian sáng tạo linh hoạt tại Quảng trường sông Hoài. Cuộc thi được tổ chức trong khuôn khổ dự án "Thúc đẩy đổi mới sáng tạo cho thanh niên và cộng đồng vì phát triển đô thị bền vững". Tại không gian "Chạm truyền thống" và các triển lãm, công chúng sẽ được khám phá câu chuyện của nghề thủ công, kỹ nghệ bản địa và các thực hành nghệ thuật dân gian và trực tiếp tham gia các hoạt động trải nghiệm các chất liệu địa phương.

Tại không gian "Chạm sáng tạo", các nghệ nhân, nhà thiết kế, thương hiệu và cộng đồng sáng tạo sẽ trực tiếp gặp gỡ công chúng. Sản phẩm được giới thiệu cùng câu chuyện về chất liệu, quy trình và ý tưởng phía sau. Đây cũng là cơ hội để các sản phẩm thủ công và thương hiệu sáng tạo tiếp cận thị trường, tìm kiếm khách hàng và mở ra những kết nối mới. Không khí sự kiện sẽ được lan tỏa qua chuỗi hoạt động triển lãm, biểu diễn nghệ thuật, workshop sáng tạo tại bảo tàng, không gian sáng tạo và hành trình khám phá làng nghề… Nghệ thuật truyền thống và thực hành đương đại sẽ song hành trên sân khấu, không gian phố và các điểm sinh hoạt cộng đồng.

Trong khuôn khổ tuần lễ sẽ diễn ra chuỗi hoạt động đa dạng, kết nối giá trị di sản với công nghệ, thiết kế và các phương thức sáng tạo mới. Chuỗi tọa đàm "Nghệ cả Làng" mở ra không gian đối thoại đa chiều về những câu chuyện về giá trị nghề truyền thống, các thực hành sáng tạo đương đại và những hướng phát triển mới cho Hội An. Song song với đó, chương trình đào tạo "Làng nghề lên số" sẽ được tiếp nối với mục tiêu hỗ trợ nghệ nhân và thế hệ trẻ nâng cao kỹ năng quản trị nội dung, chụp ảnh sản phẩm và vận hành gian hàng trên các nền tảng thương mại điện tử.

Điểm nhấn là lễ khai mạc kết hợp công bố Bản đồ sáng tạo Hội An, nền tảng số giới thiệu hệ sinh thái sáng tạo của địa phương, từ các không gian văn hóa, làng nghề, nghệ nhân đến những chủ thể đang tham gia phát triển công nghiệp văn hóa. Đáng chú ý, tuần lễ còn có chuỗi biểu diễn nghệ thuật "Nối mạch Nghệ", kết nối các loại hình nghệ thuật truyền thống và đương đại. Thủ công gặp thiết kế, nghệ thuật dân gian gặp công nghệ, nghệ nhân địa phương gặp các cộng đồng sáng tạo trong và ngoài Hội An; mỗi cuộc gặp gỡ là một điểm chạm, cùng kể câu chuyện về một đô thị nơi di sản, văn hóa bản địa vẫn đang được thực hành, trao truyền và tạo ra những giá trị mới mỗi ngày.

Đồng thời triển khai thử thách tương tác ứng dụng công nghệ GPS "Xuyên mạch Nghệ", mang đến những cách tiếp cận mới để khám phá di sản, kết hợp giữa trải nghiệm thực tế và công nghệ số. Du khách có thể khám phá các điểm văn hóa và không gian sáng tạo thông qua hành trình định vị GPS, mã QR, trải nghiệm tương tác và những thử thách tại từng điểm đến, workshop sáng tạo cùng khu trải nghiệm công nghệ AI dành cho trẻ em.

Với tư cách là thành viên Mạng lưới Thành phố sáng tạo của UNESCO trên lĩnh vực Thủ công và Nghệ thuật dân gian, thời gian qua, thành phố Hội An (cũ) đã khởi động hàng loạt các sáng kiến thực tiễn thúc đẩy đổi mới sáng tạo trong cộng đồng, thúc đẩy sự phát triển các ngành công nghiệp văn hóa, sáng tạo tại địa phương cũng như lan tỏa những nỗ lực của Hội An trên hành trình trở thành đô thị sáng tạo, bền vững.

Từ năm 2024, trong khuôn khổ dự án "Thúc đẩy đổi mới sáng tạo cho thanh niên và cộng đồng vì phát triển đô thị bền vững", Hội An cùng các đối tác tổ chức nhiều hoạt động, sự kiện điểm nhấn thúc đẩy đổi mới sáng tạo trong cộng đồng. Trong tất cả những hoạt động, Hội An luôn hiện thực hóa các sáng kiến đổi mới sáng tạo lấy con người làm trung tâm. Đặc biệt chú trọng đầu tư cho thế hệ trẻ, những người sẽ là lực lượng dẫn dắt tinh thần đổi mới sáng tạo ở Hội An, trực tiếp sáng tạo dựa trên tri thức bản địa và tư duy công dân toàn cầu.

Tuần lễ Sáng tạo Hội An 2026 sẽ là một trong những hoạt động điểm nhấn quan trọng được tổ chức trong bối cảnh mới sau khi Hội An sáp nhập về thành phố Đà Nẵng. Thông qua sự kiện, các định hướng dài hạn của Đô thị Di sản Sáng tạo Hội An sẽ được giới thiệu gần hơn với đời sống. ■

Sau phản ánh của *Văn Hóa*, TP.HCM kiểm tra và xử lý quảng cáo "chui"

Sau khi *Văn Hóa* đăng bài *Nhan nhản quảng cáo "chui" ở TP.HCM* (số 4382, ngày 31.7.2026) phản ánh tình trạng quảng cáo "chui" nhan nhản trên địa bàn TP.HCM, chính quyền các địa phương đã vào cuộc kiểm tra và xử lý theo quy định.

Cụ thể, đối với bảng quảng cáo ốp tường tại tòa nhà Bảo Minh Tower, số 217 đường Nam Kỳ Khởi Nghĩa (phường Xuân Hòa), Phòng Văn hóa - Xã hội phường Xuân Hòa đã tiến hành kiểm tra và lập biên bản vi phạm hành chính đối với Công ty TNHH Xuất nhập khẩu và Quảng cáo Trứng Vàng về hành vi: Không gửi hồ sơ thông báo sản phẩm quảng cáo đến cơ quan Nhà nước có thẩm quyền theo quy định. Lãnh đạo UBND phường Xuân Hòa cho biết đang hoàn thiện hồ sơ liên quan để ban hành quyết định xử phạt vi phạm hành chính theo quy định.

Đối với các bảng quảng cáo ốp tường sai quy định tại khu vực vòng xoay Lăng Cha Cả thuộc địa bàn phường Tân Sơn Nhất, lãnh đạo Phòng Văn hóa - Xã hội phường Tân Sơn Nhất cho biết đang lên kế hoạch kiểm tra toàn diện. Riêng đối với bảng quảng cáo nội dung sản phẩm máy tính xách tay thương hiệu MacBook Neo tại cửa hàng kinh doanh điện tử CellphoneS, số 190B đường Hoàng Văn Thụ (phường Tân Sơn Nhất), ghi nhận thực tế của phóng viên Văn Hóa cho thấy, chủ sở hữu đã che chắn toàn bộ nội dung quảng cáo sai quy định.

Tin, ảnh: HOÀNG HẢI

Nội dung quảng cáo "chui" tại cửa hàng kinh doanh điện tử CellphoneS đã được che chắn

ĐỀ CỬ 5 LÀNG VÀO "LÀNG DU LỊCH TỐT NHẤT" NĂM 2026:

Cơ hội để những giá trị bản địa bước ra thế giới

● CẨM TÚ

Việc Việt Nam đề cử 5 đại diện tham gia giải thưởng "Làng du lịch tốt nhất" (Best Tourism Villages) năm 2026 của Tổ chức Du lịch Liên Hợp Quốc (UN Tourism) là dịp kiểm chứng năng lực gìn giữ bản sắc trong quá trình phát triển du lịch. Đồng thời phản ánh cách Việt Nam lựa chọn hình ảnh để giới thiệu với thế giới trong giai đoạn du lịch chuyển mạnh sang mô hình xanh, bền vững và lấy cộng đồng làm trung tâm.

Cuộc cạnh tranh không chỉ ở cảnh đẹp

Năm ứng viên gồm: làng Lò (Đắk Lắk), làng du lịch cộng đồng Cát Cát (Lào Cai), rừng dừa Bảy Mẫu Cẩm Thanh (Đà Nẵng), Măng Đen Treehouse Village (Quảng Ngãi) và làng du lịch cộng đồng Hữu Liên (Lạng Sơn). Mỗi nơi mang một hệ sinh thái, một không gian văn hóa và một câu chuyện phát triển khác nhau, nhưng đều gặp nhau ở một điểm chung là du lịch được xây dựng từ những giá trị vốn có của địa phương thay vì những công trình nhân tạo.

Trong nhiều năm, khi nhắc đến du lịch nông thôn, người ta thường nghĩ tới phong cảnh đẹp, khí hậu trong lành hay đời sống yên bình. Thế nhưng, bộ tiêu chí của UN Tourism đã vượt xa những yếu tố đó. Một ngôi làng được công nhận phải chứng minh khả năng bảo tồn văn hóa, gìn giữ đa dạng sinh học, tạo sinh kế cho cộng đồng, quản trị điểm đến hiệu quả, phát triển chuỗi giá trị địa phương và đáp ứng các mục tiêu phát triển bền vững của Liên Hợp Quốc. Điều này lý giải vì sao những danh hiệu "Best Tourism Villages" không phải phần thưởng dành cho nơi đông khách nhất, mà dành cho những địa phương biết phát triển du lịch mà vẫn giữ được bản sắc của mình.

Nếu nhìn vào 5 ứng viên của Việt Nam năm nay có thể thấy cách tiếp cận khá rõ. Cát Cát đại diện cho không gian văn hóa của người Mông với nghề dệt lanh, chạm bạc, kiến trúc nhà truyền thống và cảnh quan ruộng bậc thang. Hữu Liên khai thác lợi thế của khu dự trữ thiên nhiên, Công viên địa chất toàn cầu UNESCO cùng hệ thống homestay gắn với đời sống người dân. Rừng dừa Bảy Mẫu là câu chuyện chuyển đổi từ vùng căn cứ cách mạng thành điểm du lịch sinh thái dựa trên hệ sinh thái nước lợ và nghề chèo thuyền thúng. Măng Đen Treehouse Village theo đuổi mô hình nghỉ dưỡng giữa rừng, khuyến khích du khách sống chậm, thiền, đọc sách và kết nối với thiên nhiên. Trong khi đó, làng Lò mang dấu ấn của một làng chài ven biển với nghề cá truyền thống, kiến trúc làng biển và nhịp sống gắn với đại dương.

Đặc biệt là các ứng viên không lặp lại nhau. Mỗi làng đại diện cho một lát cắt khác nhau của văn hóa Việt Nam, góp phần tạo nên bức tranh đa dạng về du lịch cộng đồng và du lịch nông thôn.

Thực tế cho thấy, nhiều ngôi làng trên thế giới sau khi được UN Tourism công nhận đã ghi nhận lượng khách tăng đáng kể, thương hiệu điểm đến được nâng lên, cơ hội tiếp cận thị trường quốc tế rộng mở hơn. Đối với Việt Nam, điều này càng có ý nghĩa khi du khách quốc tế ngày càng tìm kiếm những trải nghiệm mang tính bản địa thay vì các sản phẩm đại trà.

Một ngôi làng được thế giới biết đến sẽ kéo theo nhiều cơ hội. Đó là cơ hội thu hút đầu tư có chọn lọc. Là cơ hội để sản phẩm OCOP, nông sản, thủ công mỹ nghệ và ẩm thực địa phương mở rộng thị trường. Cơ hội để người trẻ quay trở về quê hương khởi nghiệp từ chính những giá trị văn hóa của cộng đồng mình.

Mỗi ngôi làng được UN Tourism công nhận sẽ trở thành một "đại sứ" quảng bá hình ảnh quốc gia. Qua những điểm đến ấy, Việt Nam có cơ hội giới thiệu với thế giới những câu chuyện chân thực về đời sống nông thôn, nghề truyền thống và mối quan hệ hài hòa giữa con người với thiên nhiên. Trên bản đồ du lịch toàn cầu, những điểm đến biết gìn giữ giá trị nguyên bản và chuyển hóa chúng thành trải nghiệm khác biệt, đang tạo dựng ưu thế rõ nét trong cuộc cạnh tranh thu hút du khách.

Danh hiệu quốc tế luôn mang theo sức hút lớn về truyền thông và lượng khách. Song, đây cũng là thời điểm các làng du lịch dễ rơi vào vòng xoáy thương mại hóa. Không ít điểm đến trên thế giới từng đánh mất sức hấp dẫn khi những ngôi nhà truyền thống biến thành cửa hàng lưu niệm, lễ hội trở thành màn trình diễn phục vụ khách, còn cư dân địa phương dần rời khỏi không gian sống vốn làm nên bản sắc của làng. Đây là bài học mà các ứng viên của Việt Nam cần đặc biệt lưu tâm.

Cùng với đó, các địa phương cần kiểm soát quy mô xây dựng, tránh bê tông hóa không gian làng quê; xây dựng quy chế bảo tồn kiến trúc truyền thống; giới hạn sức chứa tại những khu vực nhạy cảm về sinh thái; kiểm soát chất lượng dịch vụ chứ không chạy theo số lượng cơ sở lưu trú.

Xây dựng thương hiệu từ những giá trị không thể sao chép

Việt Nam hiện nay có 5 làng đã được UN Tourism trao danh hiệu "Làng du lịch tốt nhất". Nếu các ứng viên năm 2026 tiếp tục được vinh danh, mạng lưới làng du lịch của Việt Nam sẽ được mở rộng đáng kể, tạo nên chuỗi điểm đến trải dài từ miền núi, trung du đến ven biển. Tuy nhiên, điều quan trọng hơn số lượng danh hiệu là khả năng biến những ngôi làng ấy thành mô hình phát triển lâu dài. Trong khi nhiều điểm đến trên thế giới ngày càng giống nhau bởi các sản phẩm na ná nhau, chính những giá trị không thể sao chép mới tạo nên lợi thế cạnh tranh.

Một cánh rừng dừa, nghề dệt lanh, làng chài ven biển hay một nếp nhà sàn giữa vùng núi sẽ chỉ thực sự có giá trị khi chúng tiếp tục là một phần của đời sống cộng đồng, chứ không phải những "phông nền" được dựng lên cho khách du lịch check in. Danh hiệu của UN Tourism không phải là đích đến. Đó là cam kết với thế giới rằng địa phương sẽ tiếp tục gìn giữ những giá trị đã làm nên bản sắc của mình; phát triển du lịch theo hướng có trách nhiệm, hài hòa giữa lợi ích kinh tế, văn hóa và môi trường.

Nếu làm được điều đó, 5 ngôi làng được đề cử năm nay sẽ mang về nhiều hơn một danh hiệu quốc tế. Chúng có thể trở thành những hình mẫu về phát triển du lịch nông thôn của Việt Nam trong thập niên tới, góp phần đưa hình ảnh đất nước đến gần hơn với thế giới bằng chính những giá trị nguyên bản và bền vững nhất. ■

Làng du lịch cộng đồng Hữu Liên (Lạng Sơn) Ảnh: KỲ NAM

Đề xuất công nhận đèo Pha Đin là khu du lịch cấp tỉnh

UBND tỉnh Sơn La vừa ban hành kế hoạch rà soát, hoàn thiện các điều kiện, tiêu chí để đề nghị công nhận Khu du lịch cấp tỉnh đối với Khu du lịch Ngọc Chiến vào năm 2027 và Khu du lịch Pha Đin vào năm 2030. Kinh phí thực hiện được bố trí từ ngân sách nhà nước theo phân cấp, đồng thời huy động các nguồn lực xã hội hóa nhằm từng bước đưa Ngọc Chiến và Pha Đin trở thành những điểm đến du lịch hấp dẫn của Sơn La.

Theo kế hoạch, các Sở, ngành và địa phương sẽ tập trung rà soát tài nguyên du lịch, xác định ranh giới khu du lịch, hoàn thiện hạ tầng giao thông, điện, nước, viễn thông, nâng cao chất lượng cơ sở lưu trú, dịch vụ ăn uống, mua sắm và hệ thống biển chỉ dẫn. Đồng thời, tỉnh đẩy mạnh phát triển sản phẩm du lịch cộng đồng, bảo tồn giá trị văn hóa truyền thống, ứng dụng du lịch thông minh và tăng cường xúc tiến, quảng bá điểm đến.

MINH LÝ

Khai thác đoàn tàu du lịch kết nối Cố đô Huế - Phong Nha

Tổng Công ty Đường sắt Việt Nam cho biết sẽ đưa vào khai thác đoàn tàu du lịch Huế - Phong Nha (tàu HQ) vào cuối tháng 8.2026, mang đến hành trình khám phá 2 di sản thế giới nổi tiếng của miền Trung. Tuyến tàu du lịch này dài khoảng 190km, với điểm khởi đầu là TP Huế và điểm cuối là ga Thọ Lộc dẫn đến Vườn quốc gia Phong Nha - Kẻ Bàng (tỉnh Quảng Trị). Theo kế hoạch, chuyến tàu du lịch HQ2 xuất phát từ ga Huế lúc 7 giờ 15 và đến ga Thọ Lộc lúc 11 giờ 55. Ở chiều ngược lại, tàu HQ1 khởi hành từ ga Thọ Lộc lúc 13 giờ 15, về đến ga Huế lúc 17 giờ 25.

Đoàn tàu gồm 8 toa với sức chứa hơn 300 hành khách, trong đó có 5 toa ghế mềm xoay 360 độ, 1 toa VIP 24 chỗ và các toa cộng đồng, dịch vụ - giải trí. Các toa tàu được thiết kế hiện đại, lấy cảm hứng từ các giá trị văn hóa, di sản của Huế và Quảng Trị, ứng dụng công nghệ số trong thuyết minh, giới thiệu điểm đến.

THÙY AN

Đến Thượng Đức trải nghiệm tour "không rác thải"

● **Bài, ảnh: THU HOÀI**

Từ nền tảng văn hóa, lịch sử và bản sắc địa phương, xã Thượng Đức từng bước xây dựng mô hình du lịch sinh thái - văn hóa bền vững, tạo sinh kế cho người dân và dần định hình là một điểm đến mới, với sản phẩm tour trải nghiệm kết nối những dấu ấn chiến thắng lịch sử với thiên nhiên, văn hóa và đời sống cộng đồng của vùng đất phía Tây TP Đà Nẵng.

Thăm Tượng đài Chiến thắng Thượng Đức

Tour du lịch cộng đồng với chủ đề "Kết nối văn hóa, lịch sử - chạm vào thiên nhiên" vừa được xã Thượng Đức đưa vào triển khai thử nghiệm là một hướng đi mới mẻ, mang lại kỳ vọng tạo ra sản phẩm du lịch đặc trưng, xây dựng trên hệ sinh thái và giá trị văn hóa bản địa của vùng đất này.

Với điểm nhấn là những điểm đến mang dấu ấn văn hóa - lịch sử, tour du lịch bắt đầu với hành trình thăm di tích lịch sử cấp quốc gia Tượng đài Chiến thắng Thượng Đức, dâng hương tưởng niệm. Nghe thuyết minh về di tích gắn với các trận đánh lịch sử, về chiến thắng Thượng Đức đã đi vào lịch sử của vùng đất Quảng Nam - Đà Nẵng trung dũng kiên cường, là một trong những chiến công vang dội của quân và dân miền Nam, có ý nghĩa chính trị và quân sự to lớn, tạo nên những cơ sở thực tiễn vững chắc để Bộ Chính trị Trung ương Đảng xây dựng quyết tâm giải phóng hoàn toàn miền Nam, thống nhất đất nước năm 1975. Tham quan hệ thống hầm ngầm, hầm chỉ huy, công sự, lô cốt của địch vẫn còn hiện hữu tại vùng đất này.

Tiếp đó là hành trình tham quan ngôi chùa Hà Tân tọa lạc tại vùng "ngã ba sông", nổi bật với kiến trúc thanh tịnh và cảnh quan thơ mộng. Thăm và trải nghiệm cuộc sống, sinh hoạt cùng người dân ở làng trái cây Thái Chân Sơn, cùng làm vườn, thu hoạch trái cây, nghe người dân bản địa kể về truyền thuyết Non Tiên, học làm kẹo đậu phộng, đạp xe khám phá khung cảnh làng quê và thưởng thức những món ăn, thức uống dân dã được chính các hộ dân chế biến từ nguyên liệu địa phương. Du khách cùng tham gia các hoạt động trải nghiệm ngoài trời, tắm sông, thả diều, check-in bãi cát, khám phá không gian "Chợ quê xưa" với các món bánh trái, sản vật đặc trưng của địa phương.

Điểm đặc biệt là tour được tổ chức theo định hướng "quản lý tour trọn gói" và "du lịch không rác thải", chẳng hạn như không gian "Chợ quê xưa" được dựng bằng vật liệu tre, lá, các món ăn truyền thống được bày biện đãi khách trên những vật dụng thân thiện với môi trường. Và chính người dân địa phương sẽ là những "hướng dẫn viên bản địa", chia sẻ những câu chuyện về văn hóa, lịch sử và đời sống quê hương và cùng tổ chức các hoạt động giao lưu cộng đồng kết nối với du khách như biểu diễn các điệu múa tung tung da dá của đồng bào Cơ Tu (làng Yêu), biểu diễn nhạc sống, giao lưu đốt lửa trại. Du khách cũng có thể lựa chọn cắm trại qua đêm bên bãi cát Tân Hà hoặc nghỉ dưỡng tại khu vực trung tâm xã Thượng Đức và chùa Hà Tân.

Đây là một trong những hoạt động cụ thể, nhằm từng bước hiện thực hóa Đề án "Bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa, lịch sử gắn với phát triển du lịch bền vững trên địa bàn xã Thượng Đức giai đoạn 2026 - 2030, định hướng đến năm 2045". Đề án đặt mục tiêu dự kiến, đến năm 2030 sẽ thu hút khoảng 100.000 lượt khách/năm đến Thượng Đức, 100% cơ sở dịch vụ du lịch cam kết không sử dụng nhựa dùng một lần và giải quyết việc làm cho ít nhất 300 lao động.

Trước đó, UBND xã Thượng Đức đã tổ chức hội thảo tham vấn ý kiến chuyên gia về Đề án phát triển văn hóa - du lịch xã Thượng Đức. Các ý kiến tập trung làm rõ lợi thế nổi bật của Thượng Đức, trong đó nhấn mạnh vai trò của Tượng đài Chiến thắng Thượng Đức và di chỉ khảo cổ Gò Đình trong việc bảo tồn di sản gắn với phát triển du lịch. Các chuyên gia cho rằng, đây là những "hạt nhân" quan trọng để hình thành sản phẩm du lịch mang đậm dấu ấn lịch sử, kết hợp giáo dục truyền thống và trải nghiệm văn hóa. Bên cạnh đó cũng nhấn mạnh việc bảo tồn hệ sinh thái lưu vực sông và quy hoạch cảnh quan không gian công cộng để thúc đẩy kinh tế cộng đồng.

Nhiều ý kiến đề xuất phát triển Thượng Đức theo mô hình "điểm đến có điểm chạm", trong đó du khách có thể trải nghiệm đa dạng từ lịch sử, văn hóa đến thiên nhiên và đời sống cộng đồng. Định hình không gian phát triển du lịch theo hướng kết nối các điểm đến, xây dựng sản phẩm đặc trưng và khuyến khích sự tham gia của người dân địa phương. Đồng thời, chú trọng bảo tồn làng nghề truyền thống, phát huy giá trị bản địa để tạo sự khác biệt và tính bền vững cho du lịch Thượng Đức.

Theo ông Phan Trung Phi, Chủ tịch UBND xã Thượng Đức, với sự kết hợp hài hòa giữa tham quan, nghỉ dưỡng, trải nghiệm và giao lưu cộng đồng, sản phẩm du lịch mới của Thượng Đức được kỳ vọng sẽ trở thành điểm nhấn trên bản đồ du lịch phía Tây TP Đà Nẵng, mang đến cho du khách những trải nghiệm chân thực về một miền quê vẹn nguyên nét nguyên sơ, nơi lịch sử, văn hóa và thiên nhiên hòa quyện trong một hành trình đầy cảm xúc.

Thông qua chương trình tour thử nghiệm, xã Thượng Đức kỳ vọng quảng bá hình ảnh vùng quê giàu truyền thống cách mạng, cảnh quan sông nước trữ tình và đời sống văn hóa bản địa đặc sắc. Đồng thời cũng là cơ hội để địa phương khảo sát tiềm năng kết nối các điểm du lịch lịch sử, văn hóa, sinh thái; đánh giá tính khả thi của hạ tầng, dịch vụ và mức độ tham gia của cộng đồng vào phát triển du lịch. Qua đó, tạo tiền đề cho việc hình thành các sản phẩm du lịch cộng đồng gắn với bảo tồn bản sắc địa phương, góp phần tạo sinh kế và nâng cao thu nhập cho người dân. ■

Hành trình kết nối tại Festival Thăng Long - Hà Nội

Festival Thăng Long - Hà Nội lần thứ II năm 2026 sẽ diễn ra từ ngày 11 - 20.9, mang đến chuỗi hoạt động văn hóa, nghệ thuật quy mô lớn trải rộng tại nhiều địa điểm mang đậm dấu ấn lịch sử của Thủ đô như Hoàng thành Thăng Long, Văn Miếu - Quốc Tử Giám, Bảo tàng Hà Nội, xã Bát Tràng và khu vực hồ Hoàn Kiếm.

Điểm nổi bật của Festival năm nay là không chỉ giới thiệu các giá trị di sản văn hóa vật thể và phi vật thể của Thăng Long - Hà Nội mà còn tạo không gian gặp gỡ giữa nghệ sĩ, nghệ nhân, nhà nghiên cứu, nhà thiết kế, các đơn vị nghệ thuật, làng nghề truyền thống cùng cộng đồng sáng tạo. Qua đó, di sản không chỉ được trưng bày hay giới thiệu mà còn trở thành nguồn cảm hứng cho những sáng tạo mới, góp phần làm giàu đời sống văn hóa đương đại.

Trong chuỗi sự kiện, Văn Miếu - Quốc Tử Giám là một trong những điểm đến nổi bật với nhiều hoạt động mang đậm bản sắc văn hóa. Trưng bày nghệ thuật lịch sử áo dài "Nét Hà thành" sẽ giới thiệu vẻ đẹp và sức sống của tà áo dài trong đời sống người Hà Nội, đồng thời gợi mở câu chuyện về phong cách thanh lịch đã trở thành nét đặc trưng của người Tràng An. Cùng với đó, triển lãm tranh và tượng "Nét Kinh kỳ" sẽ mang đến những góc nhìn nghệ thuật về lịch sử, cảnh quan và đời sống văn hóa của Thăng Long - Hà Nội qua nhiều chất liệu sáng tạo khác nhau. Chương trình nghệ thuật đặc biệt "Khai văn" hứa hẹn tạo nên điểm nhấn bằng ngôn ngữ nghệ thuật kết hợp giữa truyền thống và hiện đại. Đặc biệt, chương trình trình chiếu mapping "Trường học đầu tiên" sẽ ứng dụng công nghệ trình diễn hiện đại để kể câu chuyện về Quốc Tử Giám - trường đại học đầu tiên của Việt Nam.

Tại Bảo tàng Hà Nội, Festival sẽ tổ chức trưng bày, trải nghiệm các loại nhạc cụ truyền thống cùng tọa đàm "Âm nhạc Hà Nội trong dòng chảy sáng tạo", tạo diễn đàn trao đổi về việc bảo tồn và phát huy âm nhạc truyền thống trong bối cảnh phát triển công nghiệp văn hóa.

Bên cạnh đó, chương trình giao lưu âm nhạc "Kết nối di sản - Kiến tạo tương lai" tiếp tục mở rộng cuộc đối thoại giữa nghệ thuật truyền thống và sáng tạo đương đại. Ở xã Bát Tràng, chương trình nghệ thuật "Thanh âm Gốm" sẽ khai thác âm thanh từ các nhạc cụ và vật dụng bằng gốm để kể câu chuyện về đất, lửa và bàn tay tài hoa của người thợ. Sự kết hợp giữa làng nghề truyền thống với nghệ thuật trình diễn được kỳ vọng mang đến góc nhìn mới về giá trị của nghề gốm trong đời sống đương đại.

Trong khi đó, khu vực Tượng đài Cảm tử sẽ trở thành sân khấu của chương trình thời trang "Sắc màu Hà Nội". Thông qua ngôn ngữ thời trang, chương trình chuyển tải vẻ đẹp của cảnh sắc, con người và văn hóa Thủ đô, đồng thời đưa nghệ thuật đến gần hơn với công chúng trong không gian mở giữa lòng thành phố…

L.HƯƠNG

TP.HCM ĐẶT, ĐỔI TÊN ĐƯỜNG VÀ CÔNG TRÌNH CÔNG CỘNG:

Sẽ thực hiện theo nguyên tắc nào?

ANH HUY

Sở VHTT TP.HCM xây dựng dự thảo quyết định ban hành Quy chế về đặt tên, đổi tên đường và công trình công cộng trên địa bàn thành phố. Dự thảo được xây dựng trong bối cảnh TP.HCM mới hình thành sau khi sáp nhập với Bình Dương và Bà Rịa - Vũng Tàu, hướng tới thống nhất quy trình quản lý, đồng thời bổ sung nhiều nguyên tắc và tiêu chí mới nhằm hạn chế tình trạng đặt tên tự phát, trùng lặp hoặc thiếu tính hệ thống.

Theo Sở VHTT, quá trình đô thị hóa nhanh khiến mạng lưới giao thông của TP.HCM ngày càng mở rộng, nhiều khu đô thị và khu dân cư mới liên tục hình thành. Thực tế vẫn còn không ít tuyến đường chưa có tên hoặc được người dân gọi theo cách tự phát, gây khó khăn cho đời sống, hoạt động giao dịch cũng như công tác quản lý nhà nước.

Hạn chế việc xáo trộn tên đường đã sử dụng ổn định

Trước đây, việc đặt tên đường tại TP.HCM cũ được thực hiện theo Quyết định số 92/2005. Quy định này từng góp phần đưa công tác đặt tên đường đi vào nền nếp, quản lý tập trung quỹ tên đường và hạn chế trùng lặp giữa các địa phương. Tuy nhiên, sau gần hai thập kỷ, nhiều quy định không còn phù hợp với hệ thống pháp luật hiện hành và đã được bãi bỏ từ năm 2022.

Đến ngày 1.7.2025, TP.HCM mới chính thức được thành lập trên cơ sở sáp nhập TP.HCM, Bình Dương và Bà Rịa - Vũng Tàu. Trong khi Bình Dương từng có quy chế riêng, Bà Rịa - Vũng Tàu chủ yếu thực hiện theo quy định chung của Chính phủ. Điều này đặt ra yêu cầu cần có một quy chế thống nhất để áp dụng trên toàn địa bàn thành phố mới. Một trong những nguyên tắc đáng chú ý của dự thảo là tiếp tục bảo đảm tính ổn định của hệ thống tên đường. Theo đó, các tuyến đường và công trình công cộng đã có tên quen thuộc, gắn với lịch sử, truyền thống văn hóa và đã ăn sâu trong đời sống của nhiều thế hệ người dân sẽ không bị đổi tên. Chỉ những trường hợp tên gọi không còn phù hợp về giá trị lịch sử, văn hóa, trái với thuần phong mỹ tục hoặc gây tác động tiêu cực mới được xem xét điều chỉnh và việc này phải được cân nhắc hết sức thận trọng.

Dự thảo cũng nhấn mạnh nguyên tắc hạn chế tối đa việc xáo trộn tên đường đã được sử dụng ổn định. Quy định này nhằm bảo đảm tính liên tục trong quản lý đô thị, đồng thời tránh phát sinh những ảnh hưởng đối với người dân, doanh nghiệp và các cơ quan khi phải thay đổi địa chỉ, giấy tờ hay dữ liệu hành chính. Đối với đường xã, đường thôn, đường nội bộ hoặc đường chuyên dùng cũng không bắt buộc phải đặt tên hoặc đánh số hiệu. Khi địa giới hành chính thay đổi do sáp nhập hoặc điều chỉnh, các tuyến đường này cũng không bắt buộc phải đổi tên hoặc đổi số hiệu. Đây được xem là điểm mới nhằm giảm thủ tục hành chính, tránh phát sinh những thay đổi không cần thiết sau quá trình sắp xếp đơn vị hành chính.

Cũng theo dự thảo, các địa danh, di tích lịch sử, sự kiện lịch sử hoặc danh từ được bổ sung vào ngân hàng tên phải thật sự tiêu biểu, có mối liên hệ với quá trình hình thành và phát triển của Sài Gòn - TP.HCM. Đối với danh nhân và nhân vật lịch sử, tiêu chí cũng được quy định chặt chẽ hơn. Chỉ những người thật sự tiêu biểu, có đóng góp cụ thể cho sự phát triển của TP.HCM hoặc đất nước mới được xem xét đưa vào ngân hàng tên. Trong đó có các danh nhân, anh hùng dân tộc, anh hùng liệt sĩ, người có công khai phá vùng đất, tổ nghề truyền thống, Bà mẹ Việt Nam Anh hùng, Anh hùng Lao động, Anh hùng Lực lượng vũ trang nhân dân... Đáng chú ý, dự thảo quy định những nhân vật lịch sử còn có ý kiến đánh giá khác nhau hoặc chưa được làm rõ về mặt lịch sử sẽ chưa được đưa vào ngân hàng tên.

Chỉ sử dụng tên danh nhân, nhân vật lịch sử đặt tên đường sau khi người đó đã qua đời

Dự thảo tiếp tục giữ nguyên nguyên tắc chỉ sử dụng tên của danh nhân, nhân vật lịch sử để đặt tên đường sau khi người đó đã qua đời. Ngoài ra, trên phạm vi toàn TP.HCM sẽ không đặt trùng tên của một danh nhân, địa danh hay sự kiện lịch sử. Trường hợp hai nhân vật có cùng tên, cơ quan chức năng sẽ sử dụng bí danh, tên

Góc đường Nguyễn Huệ - Lê Thánh Tôn trước trụ sở UBND TP.HCM

hiệu hoặc tên gọi phổ biến của một trong hai người để phân biệt. Với những trường hợp đặc biệt sẽ được xem xét trên cơ sở từng bối cảnh lịch sử cụ thể. Quy định này hướng đến xây dựng hệ thống tên đường thống nhất, tránh nhầm lẫn trong quản lý cũng như trong quá trình tra cứu, định vị.

Một điểm mới đáng chú ý khác là cách tổ chức tên đường theo từng nhóm có liên quan. Theo dự thảo, những nhân vật lịch sử cùng thời kỳ hoặc cùng lĩnh vực hoạt động sẽ được ưu tiên đặt tên trên các tuyến đường gần nhau để tạo thành cụm tên đường. Các địa danh gắn với sự kiện lịch sử hoặc nhân vật lịch sử cũng được ưu tiên đặt gần khu vực có liên quan. Cách làm này không chỉ giúp người dân dễ ghi nhớ, định vị mà còn góp phần tạo nên những không gian mang giá trị lịch sử và văn hóa ngay trong lòng đô thị.

Theo dự thảo, đường nhánh tại các khu dân cư, cư xá hoặc chung cư có thể sử dụng tên của tuyến đường chính kết hợp với số thứ tự. Các số thứ tự được sắp xếp theo hướng từ Bắc xuống Nam và từ Đông sang Tây nhằm bảo đảm tính khoa học, dễ nhận biết. Đối với những tuyến đường dài, nguyên tắc chỉ sử dụng một tên xuyên suốt. Chỉ khi tuyến đường bị chia cắt bởi các giao lộ lớn hoặc vòng xoay thì đoạn tiếp theo mới có thể được nghiên cứu đặt tên khác. Riêng các tuyến đường liên phường, liên xã, địa phương nơi có điểm đầu tuyến sẽ chịu trách nhiệm chủ trì lập hồ sơ đề xuất đặt tên. Việc xác định điểm đầu, điểm cuối của tuyến đường theo hướng từ Bắc xuống Nam, từ Đông sang Tây, từ Đông Bắc sang Tây Nam, từ Đông Nam sang Tây Bắc.

Dự thảo cũng bổ sung trách nhiệm của các chủ đầu tư dự án bất động sản: Đối với các khu chung cư hoặc dự án nhà ở có hệ thống đường nội bộ đủ điều kiện đặt tên, chủ đầu tư phải xây dựng phương án đặt tên đường theo đúng quy chế trước khi công trình được khánh thành. Quy định này được kỳ vọng sẽ khắc phục tình trạng các tuyến đường trong khu đô thị mới tồn tại thời gian dài nhưng chưa có tên chính thức hoặc được gọi theo nhiều cách khác nhau. Theo dự thảo, HĐND TP.HCM sẽ quyết định đặt tên, đổi tên các tuyến đường thuộc hệ thống đường đô thị và một số công trình công cộng trên cơ sở đề nghị của UBND thành phố. Trong khi đó, UBND TP.HCM có thẩm quyền đặt tên các tuyến đường thuộc hệ thống đường xã và các công trình công cộng còn lại. Song song đó, quy chế cũng quy định rõ trách nhiệm phối hợp của từng cơ quan từ khâu lập hồ sơ, thẩm định đến trình cấp có thẩm quyền quyết định, góp phần rút ngắn quy trình và tránh chồng chéo trong thực hiện.

Theo Sở VHTT, việc ban hành quy chế mới không chỉ đáp ứng yêu cầu quản lý của TP.HCM sau khi mở rộng địa giới mà còn hướng đến xây dựng hệ thống tên đường thống nhất, khoa học, mang giá trị lịch sử, văn hóa và thuận lợi cho người dân trong sinh hoạt cũng như công tác quản lý đô thị lâu dài. ■

UBND phường Sài Gòn tổ chức lễ công bố quyết định đặt tên đường Phạm Khắc vào tháng 2.2026. Tên đường Phạm Khắc được đặt cho tuyến đường nối giữa hai trục giao thông Nguyễn Thị Minh Khai và Nguyễn Đình Chiểu

KẾT QUẢ KHAI QUẬT TRẠM NAM CHƠN, ĐỒN CHƠN SẢNG:

Giải mã tuyến phòng thủ Đà Nẵng dưới chân đèo Hải Vân

● THU HOÀI

Kết quả khai quật khẩn cấp với những phát hiện về di tích, di vật tại trạm Nam Chơn và đồn Chơn Sảng bước đầu đã nhận diện được tương đối đầy đủ ba thành phần kinh điển của một công trình phòng thủ, dịch trạm thời Nguyễn.

Những phát hiện mới không chỉ cung cấp minh chứng vật chất xác thực về hệ thống phòng thủ Đà Nẵng thời Nguyễn mà còn góp phần khẳng định vai trò của hai công trình trong phòng tuyến từng làm nên chiến thắng lịch sử trước liên quân Pháp - Tây Ban Nha.

Lộ diện hệ thống phòng thủ gần như nguyên vẹn

Ban quản lý Di tích và Danh thắng TP Đà Nẵng cho biết, vừa qua, đơn vị đã phối hợp với Viện Khảo cổ học thực hiện đợt khai quật khẩn cấp kéo dài 45 ngày đối với di tích trạm Nam Chơn và đồn Chơn Sảng trên địa bàn phường Hải Vân với tổng diện tích 600m^2. Theo báo cáo kết quả sơ bộ, từ thực tế hiện trường, ghi nhận hiện trạng tại hai di tích rất khác nhau về cấu trúc mặt bằng.

Tại di tích trạm Nam Chơn, cấu trúc mặt bằng nền móng còn khá nguyên vẹn, ngoại trừ phía Đông Nam đã bị phá hủy. Trên phạm vi sáu hố khai quật, ngoại trừ hố H4, các hố còn lại đều phát hiện vết tích nền móng kiến trúc bờ kè, tường thành, hệ thống kè đá nhiều cấp, nền kiến trúc trung tâm lát gạch cùng chân tảng đá kê cột của công trình thời Nguyễn. Bên cạnh đó, phát hiện được 904 hiện vật có niên đại từ thời Trần (thế kỷ XIV) đến thời Nguyễn (thế kỷ XIX) như đồ gốm men trắng, hoa lam, men nâu Trung Quốc (thời Thanh), Nhật Bản, châu Âu, đồ sành thời Trần, Lê sơ, Trung hưng, thời Nguyễn,... và vật liệu đất nung.

Khác với Nam Chơn, di tích Chơn Sảng gần như chưa có tác động sinh hoạt của con người, các yếu tố tự nhiên tác động đến di tích cũng ít hơn. Dấu tích Chơn Sảng đã thể hiện cấu trúc dạng đồn với vai trò kiểm soát con đường thiên lý, ở đó, hướng của các công trình đều nhắm đến việc bao quát tuyến đường thiên lý lên Hải Vân quan: Dấu tích bờ kè mặt Tây Nam, các trạm gác ở góc Tây và góc Nam đều hướng ra đường thiên lý nằm gần đó. Quá trình khai quật phát hiện 60 di vật, trong đó hiện vật quan trọng nhất là bức phù điêu bằng đá sa thạch nằm ở lớp đào thứ hai của hố H2, thể hiện một vị thần đang ngồi ở tư thế thiền, có thể thuộc văn hóa Chămpa, niên đại khoảng trước thế kỷ IX. Đây là hiện vật sớm nhất và khác hoàn toàn về tính chất và niên đại so với di tích đồn Chơn Sảng.

Hai "mắt xích" quan trọng của tuyến phòng thủ Đà Nẵng

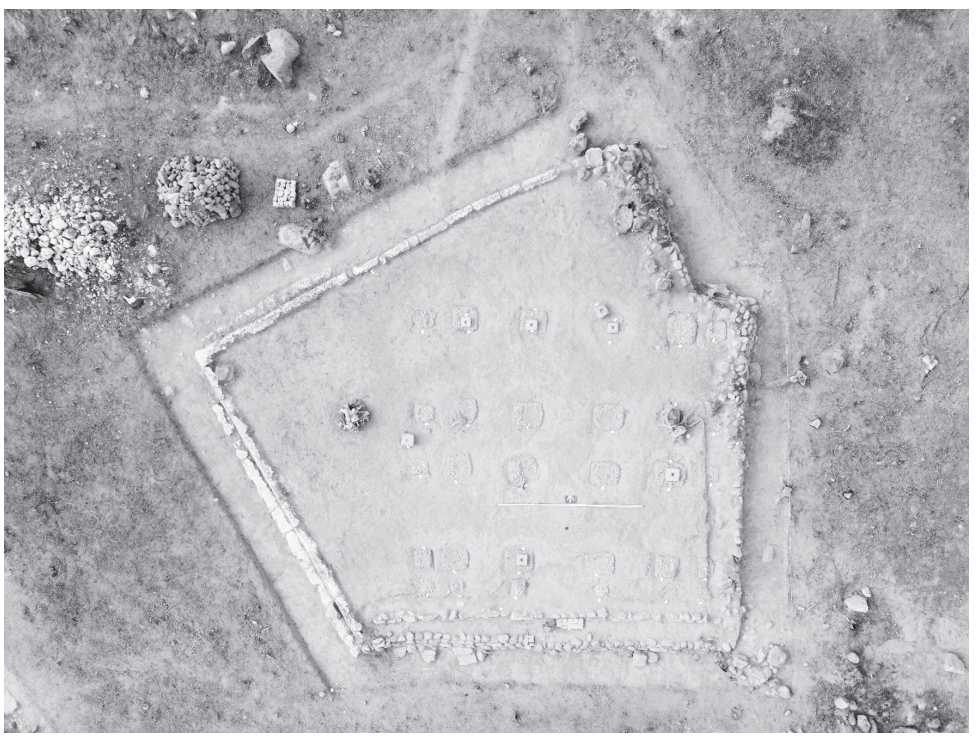
Từ kết quả khai quật khẩn cấp, bước đầu đoàn khai quật có những nhận xét sơ bộ làm rõ quy mô, cấu trúc của hai di tích trạm Nam Chơn và đồn Chơn Sảng, củng cố bằng chứng về hệ thống phòng thủ góp phần làm nên chiến thắng trước liên quân Pháp - Tây Ban Nha tại Đà Nẵng.

Theo đó, việc xuất lộ nền móng các công trình đã khẳng định tính xác thực của các nguồn tư liệu: Bản đồ, sử liệu, tư liệu phương Tây về di tích trạm Nam Chơn và đồn Chơn Sảng. Giá trị đầu tiên và là nền tảng của các di tích này nằm ở chính độ xác thực của hệ thống tư liệu chứng thực. Khác với nhiều phế tích chỉ được biết đến qua truyền khẩu hoặc một nguồn đơn lẻ, Nam Chơn và Chơn Sảng được ghi nhận đồng thời trong cả ba dòng tư liệu độc lập, và quan trọng hơn, các dòng ấy không mâu thuẫn mà bổ sung cho nhau.

Bản đồ Ponchalon là một chứng cứ hình ảnh có sức nặng đặc biệt vì nó được lập bởi người trong cuộc, với mục đích quân sự đòi hỏi độ chính xác địa hình cao. Trên bản đồ này, các công trình ở chân Nam Hải Vân được phân biệt rõ bằng ký hiệu và chú thích trên bản đồ phòng thủ Đà Nẵng, vẽ thời Tự Đức, được người Pháp chú thích: Pagode fortifiée hay fort royal de Nam Kiên (Nam Chơn), fort de Kien-Chang (Chơn Sảng) và fort du Mamelon (Định Hải). Việc người Pháp gọi một công trình là pagode fortifiée, chùa được pháo đài hóa, Nam Chơn là chỉ dấu quan trọng: Mô tả một kiến trúc đá kiên cố, có tường bao khép kín kiểu thành lũy, khác hẳn loại đồn lũy đắp đất, tre.

Phù điêu tượng bằng đá sa thạch phát hiện tại di tích Chơn Sảng

Di tích đồn Chơn Sảng, hiện trạng xuất lộ di tích đồn Chơn Sảng

TS Phạm Văn Triệu (Viện Khảo cổ học) nhìn nhận: Tính toàn vẹn của một di tích khảo cổ được đo bằng mức độ còn giữ được các thành phần cấu trúc cốt lõi và mối quan hệ không gian giữa chúng. Xét trên tiêu chí này, di tích trạm Nam Chơn và đồn Chơn Sảng đã thể hiện một mức độ bảo tồn gần như nguyên vẹn so với phần lớn di tích phòng thủ cùng thời ở Đà Nẵng, vốn nhiều nơi đã bị san phẳng hoặc chồng lấp bởi xây dựng qua các thời kỳ và thời hiện đại. Tại đây còn nhận diện được tương đối đầy đủ ba thành phần kinh điển của một công trình phòng thủ, dịch trạm kiểu Nguyễn: Tường thành (lũy đá bao quanh) được kè bằng đá, hệ thống hào và bờ thành ngoài (tường ngoài). Sự hiện diện đồng thời của cả thành, hào ở Nam Chơn là điều rất đặc biệt thể hiện tính chất quan trọng bậc nhất của di tích, bởi đó chính là kết cấu cho phép phân biệt một công trình xây dựng kiên cố, có quy hoạch, với những đồn lũy.

Giá trị làm nên bản sắc riêng của Nam Chơn, Chơn Sảng là ở chỗ nó không lặp lại bất kỳ công trình nào khác trong vành đai phòng thủ Đà Nẵng về tổ hợp quy mô, cấu trúc, kỹ thuật và vật liệu. Về vật liệu và kỹ thuật, các di tích ở đây thuộc loại lũy đắp bằng đất, kè đá xung quanh, các công trình được xây dựng bằng tre, xây bằng kỹ thuật đá xếp khan (xếp đá không dùng vữa), một kỹ thuật bản địa khai thác trực tiếp nguồn đá núi Hải Vân tại chỗ.

Về cấu trúc, sự tồn tại của các lớp thành, hào, hoặc kè đá tạo thành các cấp kè là điểm độc đáo. Đây không phải bố cục của một pháo đài thuần túy, cũng không phải của một đồn lũy dã chiến. Các di tích ở đây đảm trách những vai trò và có vị trí khác nhau. Nam Chơn mang dáng dấp của một công trình lưỡng dụng, vừa là dịch trạm với chức năng hành chính, giao thông, vừa được gia cố để có khả năng phòng thủ. Chơn Sảng lại là một công trình có tính chất chuyên biệt cao, đơn thuần đảm trách chức năng quân sự, kiểm soát vịnh Hàn và đường thiên lý Bắc-Nam lên Hải Vân quan.

"Cùng với hệ thống các di tích khác như pháo đài Định Hải, thành An Hải, thành Điện Hải,… các di tích đã góp phần quan trọng trong việc xây dựng hệ thống phòng thủ vịnh Hàn, là những bộ phận quan trọng trong cấu trúc phòng thủ Đà Nẵng, góp phần làm nên chiến thắng oanh liệt của quân dân nhà Nguyễn trong cuộc đối đầu và chiến thắng lịch sử trước liên quân Pháp - Tây Ban Nha", báo cáo cho biết.

Vành đai phòng thủ vịnh Đà Nẵng giữa thế kỷ XIX là một tổ chức không gian quân sự có nhiều lớp, phân bố từ cửa biển vào sâu nội địa và từ chân Nam Hải Vân xuống tới tả, hữu ngạn sông Hàn. Giá trị của Nam Chơn, Chơn Sảng không thể đánh giá tách rời khỏi hệ thống mà nó là một bộ phận. Ở đó, Chơn Sảng là đồn trú quân cơ động; Nam Chơn vừa là trạm dịch bảo đảm thông tin, hậu cần, vừa là điểm tựa kiên cố bằng đá. Chơn Sảng và Nam Chơn là những dấu tích bằng chứng xác thực nhất khẳng định vị trí và vai trò yết hầu cực kỳ quan trọng trên con đường kết nối giữa kinh đô Huế và vùng đất phía Nam.

Từ kết quả khai quật và nghiên cứu nhận xét bước đầu, đoàn khai quật đề xuất thực hiện bảo vệ khẩn cấp đối với hai di tích. Cùng với đó, thực hiện khai quật, nghiên cứu tổng thể, toàn diện và xây dựng hồ sơ khoa học đầy đủ về trạm Nam Chơn và đồn Chơn Sảng nhằm cung cấp các tư liệu khách quan góp phần đánh giá giá trị của những di tích này trong diễn trình lịch sử của Đà Nẵng nói riêng và lịch sử của tiến trình Nam tiến và kiểm soát không gian lãnh thổ của người Việt về phương Nam từ thế kỷ XVI.

Đồng thời đề xuất kết hợp giữa khai quật khảo cổ truyền thống với ứng dụng khoa học công nghệ hiện đại. Đối với khu vực trung tâm, cần khai quật tổng thể nhằm làm rõ quy mô, kết cấu của công trình kiến trúc trung tâm, nhất là tại di tích Nam Chơn. Đối với phạm vi xung quanh, thực hiện khai quật theo điểm kết hợp với ứng dụng công nghệ hiện đại, công nghệ rada xuyên đất, tức khảo cổ học không phá hủy, nhằm bảo tồn tối đa các di tích trong lòng đất. ■

Báo động ca từ dung tục vượt khỏi giới hạn sáng tạo

● **THÙY TRANG**

Album *HVL* của rapper MCK (tên thật là Nghiêm Vũ Hoàng Long) sớm tạo sức hút lớn, ghi nhận hàng chục triệu lượt nghe, xem trên các nền tảng nhạc số. Nhưng đi cùng hiệu ứng lan tỏa là tranh luận gay gắt khi nhiều ca khúc sử dụng ngôn từ tục tĩu, hình ảnh và ẩn dụ bị cho là liên quan đến chất kích thích. Vụ việc đặt lại câu hỏi về ranh giới giữa tự do sáng tạo và trách nhiệm xã hội của nghệ sĩ, nhất là khi người nghe trên môi trường số ngày càng trẻ.

Ca từ gây sốc có thể tạo chú ý tức thời, nhưng khi lan truyền rộng rãi, tác động không còn là lựa chọn riêng của người sáng tác mà trở thành vấn đề của môi trường văn hóa và trách nhiệm với công chúng.

Tự do sáng tạo phải đi cùng trách nhiệm

Khi phát hành, ê kíp MCK gắn dòng cảnh báo "Nội dung nhạy cảm, hãy xem và nghe với sự nhận thức" ở phần mở đầu các MV. Tuy nhiên, sản phẩm vẫn xuất hiện trên YouTube, TikTok, nơi người dùng dễ dàng tiếp cận.

YouTube và TikTok đã trở thành kênh giải trí hằng ngày của nhiều trẻ em, thanh thiếu niên. Một dòng cảnh báo ngắn không thể thay thế cơ chế giới hạn độ tuổi, phân loại nội dung hay biện pháp kiểm soát. Đến chiều 3.8, video karaoke ca khúc *Tây Thi* dài gần hai phút, chứa nhiều ca từ phản cảm, vẫn xuất hiện trên YouTube. Khi nội dung đã được sao chép, đăng lại và chia sẻ rộng rãi, việc thu hồi khó triệt để.

Trao đổi với báo chí, bà Nguyễn Thị Ngọc Hằng, Phó Trưởng phòng Nghệ thuật, Sở VHTT TP.HCM cho biết, Sở tôn trọng quyền tự do sáng tạo. Tuy nhiên, quyền ấy phải tuân thủ pháp luật, gắn với trách nhiệm xã hội, góp phần xây dựng môi trường văn hóa lành mạnh, phù hợp giá trị đạo đức và truyền thống dân tộc.

Trước đó, liên quan đến album *HVL*, ngày 28.7, Sở VHTT TP.HCM đã mời MCK đến làm việc, làm rõ các nội dung. Sở tiếp tục phối hợp với cơ quan liên quan rà soát vụ việc và sẽ thông tin chính thức sau khi có kết luận.

Trong nghệ thuật đương đại, nhất là rap, ngôn ngữ đời thường, góc cạnh và cá tính là một phần của phương thức biểu đạt. Nhưng sự gai góc không đồng nghĩa với tùy tiện, càng không thể là lý do dung tục hóa ca từ hoặc sử dụng hình ảnh có nguy cơ tác động tiêu cực tới nhận thức xã hội.

Điều 3 Nghị định 144/2020/NĐ-CP quy định những hành vi bị cấm trong hoạt động nghệ thuật biểu diễn, trong đó có việc sử dụng trang phục, từ ngữ, âm thanh, hình ảnh, động tác, phương tiện biểu đạt, hình thức biểu diễn, hành vi trái thuần phong, mỹ tục, tác động tiêu cực đến đạo đức, sức khỏe cộng đồng và tâm lý xã hội.

Pháp luật không phủ nhận quyền sáng tạo, nhưng đặt ra giới hạn khi sản phẩm đi vào không gian công cộng. Trên nền tảng số, một ca khúc có thể nhanh chóng đạt hàng triệu lượt nghe, trở thành nhạc nền cho vô số video và tiếp cận nhiều nhóm tuổi. Khi ấy, ca từ phản cảm không còn là câu chuyện riêng giữa nghệ sĩ với khán giả mục tiêu mà trở thành nội dung có ảnh hưởng rộng.

Ngày 31.7, MCK đăng thư xin lỗi trên trang cá nhân, cho biết mục tiêu khi thực hiện album là cống hiến cho âm nhạc Việt Nam và đưa sản phẩm tiếp cận thị trường quốc tế; khẳng định không chủ đích cổ súy, khuyến khích hay truyền bá hành vi vi phạm pháp luật. Sau khi được phổ biến quy định, nam rapper thừa nhận sai sót trong việc sử dụng ngôn từ không phù hợp và nhìn nhận việc chỉ gắn cảnh báo nhưng vẫn để sản phẩm tiếp cận rộng rãi là thiếu trách nhiệm.

MCK tuyên bố gỡ các bản ghi có từ ngữ không phù hợp, chỉnh sửa trước khi xem xét phát hành lại; yêu cầu đối tác trong nước dừng khai thác; cam kết không biểu diễn tác phẩm vi phạm và tiếp tục phối hợp với cơ quan chức năng. Nam rapper cũng kêu gọi người hâm mộ không lan truyền thông tin chưa kiểm chứng, không có hành vi quá khích với các bên liên quan.

Việc nghệ sĩ nhận sai và chủ động khắc phục là tín hiệu tích cực. Tuy nhiên, sản phẩm đã phát hành không thể quay lại điểm xuất phát. Bài học quan trọng hơn nằm ở sự cân nhắc từ khâu sáng tác, sản xuất và phát hành, thay vì để nội dung lan rộng rồi mới sửa chữa.

Không thể xem là hiện tượng cá biệt

HVL không phải trường hợp đầu tiên làm dấy lên tranh luận về ca từ phản cảm trong đời sống âm nhạc. Trong năm 2025 và những năm trước đó, sản phẩm của Jack, HIEUTHUHAI, Pháo, GDUCKY, Andree, B Ray cùng một số nghệ sĩ khác từng bị nhắc đến vì sử dụng ngôn ngữ dung tục, hình ảnh gợi liên tưởng đến chất kích thích, công kích lẫn nhau hoặc cổ súy lối sống buông thả.

Từ thực tế ấy, ngày 24.10.2025, Ban Tuyên giáo và Dân vận Thành ủy TP.HCM ban hành Công văn số 69-CV/BTGDVTU về định hướng, chấn chỉnh hoạt động âm nhạc có biểu hiện lệch chuẩn văn hóa. Văn bản chỉ ra tình trạng một số ca sĩ trẻ sáng tác, biểu diễn và lan truyền trên mạng xã hội những ca khúc có ngôn ngữ cẩu thả, phản cảm, dung tục; sử dụng tiếng Việt thiếu trong sáng; biến âm nhạc thành nơi trút giận, công kích lẫn nhau, thể hiện thái độ thiếu văn minh, thiếu đạo đức nghề nghiệp và không tôn trọng khán giả.

Trên cơ sở đó, Ban Tuyên giáo và Dân vận Thành ủy đề nghị Sở VHTT TP.HCM tăng cường quản lý, kiểm tra nội dung sáng tác, biểu diễn và phát hành sản phẩm âm nhạc, đặc biệt đối với rap và các sản phẩm lan truyền trên mạng xã hội; phối hợp với Thanh tra Thành phố xử lý vi phạm; tổ chức hoạt động tuyên truyền, định hướng sáng tạo và nâng cao trách nhiệm xã hội của văn nghệ sĩ.

Cùng với việc siết chặt quản lý, Công văn cũng yêu cầu tham mưu UBND TP.HCM biểu dương những nghệ sĩ có sáng tác tích cực, góp phần lan tỏa giá trị văn hóa; đồng thời cân nhắc không mời nghệ sĩ có sáng tác, hành vi, lời nói hoặc biểu diễn trái thuần phong, mỹ tục, lệch chuẩn văn hóa, cổ súy lối sống buông thả, tệ nạn xã hội tham gia các chương trình, lễ hội và sự kiện của thành phố.

Ở góc độ nghề nghiệp, Hội Âm nhạc TP.HCM được đề nghị tăng cường giáo dục đạo đức, định hướng sáng tác đúng chuẩn mực cho nghệ sĩ trẻ. Hội đồng Lý luận, phê bình văn học, nghệ thuật TP.HCM cần phát huy vai trò phản biện, thẩm định chuyên môn, kịp thời phân tích và chỉ ra những biểu hiện lệch chuẩn trong sáng tác, biểu diễn.

Những yêu cầu trên cho thấy việc chấn chỉnh không thể chỉ dừng ở xử lý từng vụ việc. Một thị trường âm nhạc bền vững càng không thể dựa vào chiêu trò gây sốc bằng ngôn từ dung tục hay hình ảnh phản cảm để đổi lấy lượt xem. Hiệu ứng ấy có thể đến nhanh, nhưng khó tạo ra giá trị nghệ thuật lâu dài. Vụ việc album *HVL* vì thế tiếp tục đặt ra yêu cầu về trách nhiệm xã hội của nghệ sĩ, đồng thời cho thấy ca từ lệch chuẩn đã trở thành vấn đề cần được nhìn nhận trong một chỉnh thể rộng hơn.

Bên cạnh vai trò quản lý của cơ quan chức năng, cần có sự tự điều chỉnh từ nghệ sĩ và ê kíp ngay trước khi sản phẩm được phát hành; cơ chế phân loại, hạn chế tiếp cận từ các nền tảng số; sự định hướng của tổ chức nghề nghiệp, báo chí, gia đình; cùng khả năng sàng lọc của công chúng. Chỉ khi mỗi chủ thể cùng thực hiện đầy đủ phần trách nhiệm của mình, môi trường âm nhạc mới có thể rộng mở cho sáng tạo mà vẫn giữ được chuẩn mực văn hóa và sự tôn trọng đối với người nghe. ■

Hình ảnh album "HVL" Ảnh: FBNV

Lộ diện 14 dự án vào vòng Thuyết trình Dự án phim ngắn CJ mùa 7

Sau gần hai tháng phát động và tiếp nhận hơn 400 hồ sơ, Dự án phim ngắn CJ mùa 7 năm 2026 đã lựa chọn 14 dự án nổi bật bước vào vòng Thuyết trình, diễn ra ngày hôm nay 5.8. Chương trình do CJ Cultural Foundation và CGV Việt Nam tổ chức thường niên.

Theo Ban tổ chức, 14 dự án được lựa chọn gồm: *Dòng sông chảy ngược, nước mắt chảy xuôi* (Trần Minh Đức); *Cơn bão đêm qua* (Đoàn Thảo Nguyên); *Showgirl* (Châu Thúy An); *Trên đường băng mùa hè* (Nguyễn Anh Thạch); *Một ngày* (Nguyễn Vũ Hiền Chi); *Ổ gà may mắn* (Nguyễn Quốc Phong); *Dưới bóng thanh trà* (Trần Hữu Thành); *MKUltra* (Nguyễn Thanh Giang); *Đất lặng* (Nguyễn Tài Minh); *Cái đầu của Long* (Nguyễn Hữu Uy); *Gia tài của mẹ* (Võ Đăng Minh); *Vợ chồng son* (Hoàng Sĩ Đăng); *Cơn mưa hè bên dưới làn da* (Lâm Công Thịnh) và *Déjà vu* (McFloyd Nguyen).

Tại vòng Thuyết trình, đại diện các dự án sẽ trực tiếp giới thiệu câu chuyện, định hướng sáng tạo và kế hoạch sản xuất trước Hội đồng thẩm định. Từ đó, 5 dự án xuất sắc nhất sẽ được lựa chọn, nhận tổng kinh phí hỗ trợ sản xuất 1,5 tỉ đồng và được tạo điều kiện đưa tác phẩm tham dự các liên hoan phim quốc tế.

Các đạo diễn trẻ còn có cơ hội tham gia khóa đào tạo chuyên sâu về kỹ năng làm phim cùng các chuyên gia điện ảnh đến từ Học viện Điện ảnh Hàn Quốc (KAFA).

ANH HUY

Sân khấu Việt Nam trước vận hội mới

● THANH MAI

Đại hội đại biểu toàn quốc Hội Nghệ sĩ Sân khấu Việt Nam lần thứ X, nhiệm kỳ 2026-2031 đánh dấu bước chuyển quan trọng trong hoạt động của Hội, đồng thời xác lập những định hướng lớn đối với sân khấu Việt Nam trong giai đoạn phát triển mới. Trọng tâm được đặt vào đổi mới phương thức hoạt động, chăm lo đội ngũ văn nghệ sĩ, nâng cao chất lượng sáng tạo và xây dựng nền sân khấu Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc.

Các đại biểu chúc mừng Ban Chấp hành Hội Nghệ sĩ Sân khấu Việt Nam khóa X, nhiệm kỳ 2026-2031 Ảnh: TUẤN ANH

Những mục tiêu, định hướng được Đại hội đề ra được kỳ vọng sẽ tạo động lực mới, đưa sân khấu Việt Nam phát triển mạnh mẽ và có sức lan tỏa hơn trong đời sống đương đại Ảnh minh họa

> *Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh từng căn dặn:* Văn hóa nghệ thuật cũng là một mặt trận. Anh chị em là chiến sĩ trên mặt trận ấy. *Lời dạy của Người đến nay vẫn vẹn nguyên giá trị, trở thành kim chỉ nam và nguồn động lực để đội ngũ văn nghệ sĩ Việt Nam, trong đó có đội ngũ nghệ sĩ sân khấu, không ngừng sáng tạo, cống hiến, góp phần bồi đắp đời sống tinh thần, gìn giữ bản sắc dân tộc và xây dựng nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc.*
>
> **(Bà HÀ THỊ NGA - Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương Đảng, Phó Chủ tịch - Tổng Thư ký Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam)**

Dự Đại hội có các Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương Đảng: Bộ trưởng Bộ VHTTDL Lâm Thị Phương Thanh; Phó Chủ tịch - Tổng Thư ký Ủy ban Trung ương MTTQ Việt Nam Hà Thị Nga; Phó Trưởng ban Tuyên giáo Trung ương - Tổng Giám đốc Đài Truyền hình Việt Nam Nguyễn Thanh Lâm.

Sau ba ngày làm việc (từ 2-4.8.2026), Đại hội đã hoàn thành toàn bộ các nội dung, chương trình đề ra. Đại hội bầu Ban Chấp hành Hội khóa X gồm 20 ủy viên; Ban Thường vụ gồm 6 ủy viên. NSND Trịnh Thúy Mùi tiếp tục được tín nhiệm bầu giữ chức Chủ tịch Hội Nghệ sĩ Sân khấu Việt Nam nhiệm kỳ 2026-2031. Ba Phó Chủ tịch Hội gồm: TS, nhà viết kịch Nguyễn Đăng Chương; NSND Trịnh Hồng Lựu và NSND Trịnh Kim Chi.

Tạo đột phá cho sân khấu Việt từ 5 nhiệm vụ trọng tâm

Tại phiên trọng thể Đại hội đại biểu toàn quốc Hội Nghệ sĩ sân khấu Việt Nam lần thứ X, nhiệm kỳ 2026-2031 diễn ra vào 4.8, tại Nhà hát Hồ Gươm (Hà Nội), Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương Đảng, Phó Chủ tịch - Tổng Thư ký Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam Hà Thị Nga nhấn mạnh: Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh từng căn dặn "Văn hóa nghệ thuật cũng là một mặt trận. Anh chị em là chiến sĩ trên mặt trận ấy". Lời dạy của Người đến nay vẫn vẹn nguyên giá trị, trở thành kim chỉ nam và nguồn động lực để đội ngũ văn nghệ sĩ Việt Nam, trong đó có đội ngũ nghệ sĩ sân khấu, không ngừng sáng tạo, cống hiến, góp phần bồi đắp đời sống tinh thần, gìn giữ bản sắc dân tộc và xây dựng nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc.

Trong nhiệm kỳ qua, dù phải đối mặt với nhiều khó khăn, Hội Nghệ sĩ Sân khấu Việt Nam đã phát huy tinh thần đoàn kết, đổi mới, sáng tạo, cơ bản hoàn thành các mục tiêu, nhiệm vụ đề ra. Đội ngũ nghệ sĩ đã cho ra đời nhiều tác phẩm có giá trị tư tưởng và nghệ thuật, phản ánh công cuộc đổi mới, tôn vinh phẩm chất con người Việt Nam, lan tỏa lòng yêu nước và khát vọng phát triển đất nước.

Qua những tác phẩm và hoạt động nghề nghiệp, sân khấu tiếp tục khẳng định vị trí trong đời sống văn hóa, tinh thần; góp sức gìn giữ bản sắc dân tộc, củng cố khối đại đoàn kết và tạo đồng thuận xã hội.

Bên cạnh kết quả đạt được, bà Hà Thị Nga thẳng thắn chỉ ra những hạn chế cần sớm khắc phục: Chất lượng tác phẩm còn thiếu đồng đều, chưa có nhiều tác phẩm tạo được sức lan tỏa rộng lớn. Công tác đào tạo, bồi dưỡng lực lượng kế cận chưa theo kịp yêu cầu. Việc ứng dụng công nghệ, chuyển đổi số trong sáng tác, biểu diễn và quảng bá còn chậm, trong khi một số loại hình sân khấu truyền thống chưa đủ sức hấp dẫn công chúng, nhất là khán giả trẻ. Những tồn tại đó đòi hỏi Hội Nghệ sĩ Sân khấu Việt Nam phải có các giải pháp đồng bộ, quyết liệt và mang tính đột phá trong nhiệm kỳ mới.

Trong bối cảnh cả nước triển khai Nghị quyết Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIV của Đảng và Nghị quyết số 80-NQ/TW của Bộ Chính trị về phát triển văn hóa Việt Nam, bà Hà Thị Nga đề nghị Hội tập trung thực hiện năm nhiệm vụ trọng tâm. Trước hết, cần tiếp tục đổi mới mạnh mẽ nội dung, phương thức hoạt động; nâng cao chất lượng, hiệu quả tập hợp và đoàn kết đội ngũ nghệ sĩ. Hội phải thực sự trở thành mái nhà chung của những người hoạt động sân khấu, phát huy vai trò nòng cốt trong phát triển nghệ thuật sân khấu Việt Nam, đáp ứng yêu cầu của đất nước trong kỷ nguyên mới.

Cùng với việc củng cố tổ chức, cần chú trọng xây dựng đội ngũ nghệ sĩ có bản lĩnh chính trị vững vàng, đạo đức nghề nghiệp trong sáng, giàu khát vọng cống hiến và ý thức trách nhiệm xã hội. Công tác phát hiện, đào tạo, bồi dưỡng tài năng trẻ phải được quan tâm đúng mức, tạo điều kiện để lực lượng kế cận trưởng thành và khẳng định mình.

Văn nghệ sĩ cần bám sát thực tiễn đời sống, sáng tạo nhiều tác phẩm có giá trị tư tưởng và nghệ thuật cao; tham gia xây dựng hệ giá trị quốc gia, hệ giá trị văn hóa, hệ giá trị gia đình và chuẩn mực con người Việt Nam; khơi dậy lòng yêu nước, tinh thần đại đoàn kết toàn dân tộc và khát vọng phát triển đất nước. Qua đó, giới sân khấu góp phần hiện thực hóa các mục tiêu chiến lược hướng tới 100 năm thành lập Đảng và 100 năm thành lập nước.

Bên cạnh đó, Hội cần đặt trọng tâm vào bảo tồn, phát huy các loại hình sân khấu truyền thống trong mối liên hệ với đổi mới sáng tạo, phát triển công nghiệp văn hóa và hội nhập quốc tế. Bài toán đặt ra là vừa gìn giữ cốt cách, bản sắc dân tộc, vừa tiếp thu có chọn lọc tinh hoa văn hóa nhân loại, để sân khấu truyền thống tiếp tục hiện diện sinh động trong đời sống đương đại.

Hội cũng cần chủ động ứng dụng khoa học, công nghệ, đẩy mạnh chuyển đổi số trong sáng tác, biểu diễn, lưu trữ và quảng bá tác phẩm. Việc đổi mới cách thức tiếp cận công chúng, mở rộng không gian biểu diễn và phát triển khán giả, đặc biệt là khán giả trẻ, sẽ quyết định khả năng lan tỏa và sức sống lâu dài của nghệ thuật sân khấu.

Cùng với hoạt động chuyên môn, Hội Nghệ sĩ Sân khấu Việt Nam cần tiếp tục phát huy vai trò tập hợp, động viên văn nghệ sĩ tham gia các phong trào thi đua yêu nước, các cuộc vận động do MTTQ Việt Nam phát động; mở rộng giao lưu, hợp tác và đóng góp vào việc củng cố khối đại đoàn kết toàn dân tộc.

Việc thực hiện đồng bộ các nhiệm vụ trên hướng tới mục tiêu đưa văn hóa thực sự trở thành nguồn lực nội sinh, sức mạnh mềm và động lực quan trọng cho sự phát triển nhanh, bền vững của đất nước theo tinh thần Nghị quyết Đại hội XIV của Đảng và Nghị quyết số 80-NQ/TW của Bộ Chính trị.

Đoàn kết, đổi mới, sáng tạo để sân khấu bứt phá

Khẳng định Đại hội lần thứ X diễn ra trong thời điểm đất nước bước vào giai đoạn phát triển mới, mở ra nhiều cơ hội nhưng cũng đặt ra những yêu cầu, thách thức ngày càng cao, Chủ tịch Hội Nghệ sĩ Sân khấu Việt Nam, NSND Trịnh Thúy Mùi nhấn mạnh: "Trước những chuyển động đó, văn học, nghệ thuật nói chung và sân khấu nói riêng cần đổi mới mạnh mẽ tư duy sáng tạo, nâng cao chất lượng tác phẩm, phát huy giá trị truyền thống, tiếp thu tinh hoa văn hóa nhân loại, đồng thời đẩy mạnh ứng dụng khoa học, công nghệ và chuyển đổi số để đáp ứng ngày càng tốt hơn nhu cầu hưởng thụ văn hóa của Nhân dân".

Nhìn lại nhiệm kỳ qua, NSND Trịnh Thúy Mùi cho biết, trong điều kiện còn nhiều khó khăn, Hội đã phát huy tinh thần đoàn kết, trách nhiệm, triển khai nhiều hoạt động thiết thực nhằm bảo tồn và phát huy các loại hình sân khấu truyền thống, đồng thời thúc đẩy sự phát triển của sân khấu hiện đại.

Hội chú trọng đào tạo, bồi dưỡng tài năng trẻ; tổ chức các liên hoan, hội diễn, trại sáng tác, hội thảo khoa học; mở rộng hợp tác quốc tế và tích cực tham gia những sự kiện chính trị, văn hóa lớn của đất nước. Thông qua đó, vai trò tập hợp, đoàn kết đội ngũ văn nghệ sĩ sân khấu trên cả nước tiếp tục được củng cố.

Theo NSND Trịnh Thúy Mùi, những kết quả đạt được kết tinh từ tâm huyết, trách nhiệm và sự đóng góp bền bỉ của nhiều thế hệ văn nghệ sĩ. Đó cũng là kết quả từ sự quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo của Đảng, Nhà nước; sự phối hợp, hỗ trợ của các Ban, Bộ, ngành Trung ương, Ủy ban Trung ương MTTQ Việt Nam, Liên hiệp các Hội Văn học Nghệ thuật Việt Nam và các địa phương.

Bước vào nhiệm kỳ 2026-2031, Chủ tịch Hội Nghệ sĩ Sân khấu Việt Nam kêu gọi toàn thể cán bộ, hội viên tiếp tục giữ vững truyền thống đoàn kết, nêu cao tinh thần trách nhiệm, đổi mới tư duy và khơi dậy khát vọng sáng tạo; chung sức thực hiện thắng lợi Nghị quyết Đại hội lần thứ X.

Trọng tâm của nhiệm kỳ là xây dựng Hội ngày càng vững mạnh, thực sự trở thành tổ chức nghề nghiệp và mái nhà chung của đội ngũ nghệ sĩ sân khấu; tạo điều kiện để văn nghệ sĩ sáng tạo, cống hiến và góp sức xây dựng nền sân khấu Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc, có vị trí vững chắc trong đời sống đương đại.

Với phương châm "Đoàn kết - Đổi mới - Sáng tạo - Cống hiến", Ban Chấp hành Hội khóa X được kỳ vọng sẽ phát huy trí tuệ, trách nhiệm và tâm huyết; tạo chuyển biến rõ nét trong hoạt động Hội, nâng cao chất lượng sáng tạo nghệ thuật và hoàn thành trọng trách được Đại hội cùng hội viên cả nước giao phó. ■

Khôi phục "trái tim" văn hóa buôn làng

● LINH TÁ

Được ví như "trái tim" của buôn làng Tây Nguyên, nhà rông, nhà sàn cộng đồng là nơi hội tụ đời sống văn hóa và lưu giữ bản sắc riêng của mỗi dân tộc. Trước thực trạng nhiều công trình xuống cấp, biến dạng bởi vật liệu hiện đại, tỉnh Gia Lai đã ban hành chính sách đặc thù nhằm khôi phục kiến trúc truyền thống, gìn giữ không gian văn hóa bản địa và tạo nền tảng phát triển du lịch.

Làng Kép 1, xã la Ly, tỉnh Gia Lai tổ chức lễ khánh thành nhà rông mới theo nghi lễ truyền thống của đồng bào Gia Rai

Trong không gian nhà sàn, phụ nữ Ba Na ở xã Vân Canh gìn giữ nghề dệt thổ cẩm truyền thống

Mạch nguồn văn hóa

Với đồng bào dân tộc thiểu số ở Tây Nguyên, nhà rông là nơi hội tụ, gìn giữ và trao truyền mạch nguồn văn hóa của buôn làng. Nghệ nhân Ưu tú Yang Danh cho biết, đây là không gian để cộng đồng tụ họp, tổ chức các sinh hoạt chung và bàn bạc những việc hệ trọng. Tuy nhiên, sau sáp nhập, quy mô nhiều thôn, làng được mở rộng, trong khi không ít nhà rông xây dựng từ lâu đã xuống cấp nghiêm trọng, không còn đáp ứng nhu cầu sinh hoạt của người dân.

Theo ông Yang Danh, một ngôi nhà rông khang trang, giữ đúng kiến trúc và bản sắc truyền thống sẽ góp phần thắt chặt tình làng nghĩa xóm, củng cố khối đoàn kết trong cộng đồng. Đây cũng là nơi thuận lợi để chính quyền địa phương tổ chức tiếp xúc cử tri, tuyên truyền chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước đến với đồng bào.

Nhu cầu khôi phục nhà rông vì thế đang đặt ra trực tiếp tại nhiều địa phương. Bí thư Đảng ủy, Chủ tịch HĐND xã Hra Đinh Thị Minh Hà cho biết, xã hiện có hơn 14.800 nhân khẩu, trong đó đồng bào dân tộc thiểu số chiếm hơn 60%. Địa phương đang rà soát hiện trạng các ngôi nhà để xây dựng phương án đầu tư phù hợp, bảo đảm đúng quy định và sử dụng hiệu quả nguồn lực hỗ trợ.

Việc khôi phục những công trình này trước hết nhằm đáp ứng nhu cầu sinh hoạt văn hóa của cộng đồng, đồng thời mở ra cơ hội phát triển du lịch, gắn bảo tồn bản sắc với phát triển kinh tế - xã hội tại địa phương. Theo Sở VHTTDL Gia Lai, nhà rông, nhà sàn mang dấu ấn và bản sắc riêng của mỗi dân tộc. Đây là nơi diễn ra các nghi thức, nghi lễ, sinh hoạt cộng đồng, đồng thời giữ vị trí quan trọng trong Không gian văn hóa cồng chiêng Tây Nguyên. Từ giá trị văn hóa ấy, nhà rông, nhà sàn trở thành điểm nhấn thu hút du khách đến tìm hiểu, nghiên cứu, tham quan và trải nghiệm đời sống bản địa. Trong bối cảnh du lịch ngày càng phát triển theo hướng bền vững, gắn với văn hóa địa phương, việc bảo tồn những công trình truyền thống càng trở nên cấp thiết. Đây vừa là cách gìn giữ không gian thực hành di sản, vừa tạo điều kiện để các giá trị văn hóa tiếp tục hiện diện trong đời sống đương đại.

Tuy nhiên, quá trình bảo tồn đang đứng trước không ít thách thức. Tại nhiều địa phương, nhà rông, nhà sàn được xây dựng lại bằng bê tông, mái tôn, mái ngói… Việc sử dụng vật liệu hiện đại tuy giúp công trình bền chắc hơn, nhưng lại làm biến đổi kiến trúc, thu hẹp không gian thực hành văn hóa và khiến những yếu tố đặc trưng của từng dân tộc dần mai một.

Khôi phục đúng bản sắc, tạo sức hút cho du lịch cộng đồng

Bà Đỗ Thị Diệu Hạnh, Giám đốc Sở VHTTDL Gia Lai cho biết, Nghị quyết quy định chính sách hỗ trợ khôi phục Không gian văn hóa cồng chiêng trên địa bàn tỉnh giai đoạn 2026-2030 nhằm khuyến khích làm mới, sửa chữa nhà rông, nhà sàn cộng đồng theo đúng truyền thống của từng dân tộc. Khi được khôi phục đúng hướng, các công trình sẽ tiếp tục đáp ứng nhu cầu sinh hoạt văn hóa, góp phần gìn giữ bản sắc, quảng bá hình ảnh địa phương, thu hút du khách và tạo thêm động lực phát triển du lịch cộng đồng.

Bảo tồn "trái tim" buôn làng

Sở VHTTDL Gia Lai cho biết, toàn tỉnh hiện có 95 xã, phường có làng đồng bào dân tộc thiểu số, với khoảng 505 nhà rông. Trong số này, chỉ 221 công trình còn giữ kiến trúc truyền thống, gồm 163 nhà rông của người Ba Na và 58 nhà rông của người Gia Rai; số còn lại không bảo đảm chất liệu và dáng thức truyền thống.

Riêng đồng bào Hrê không có nhà rông mà sử dụng nhà sàn làm nơi sinh hoạt cộng đồng. Tại một số địa phương như Ia Băng, Ia Hiao, nhu cầu sử dụng nhà rông không còn do các hoạt động văn hóa truyền thống không được duy trì thường xuyên.

Không chỉ suy giảm về số lượng công trình giữ đúng bản sắc, hệ thống nhà rông truyền thống còn đối mặt với tình trạng xuống cấp nghiêm trọng. Trong 221 nhà rông hiện có, 155 công trình cần được làm mới hoặc sửa chữa, gồm 60 nhà rông cần xây dựng lại và 95 nhà rông cần tu bổ.

Nhu cầu đầu tư lớn, song mức kinh phí do các địa phương đề xuất lại có sự chênh lệch đáng kể. Chi phí sửa chữa phổ biến từ 300 - 500 triệu đồng mỗi nhà rông, trong khi kinh phí làm mới công trình truyền thống dao động từ 1,5 - 3 tỉ đồng. Cá biệt, có địa phương đề xuất xây dựng nhà rông phục vụ du lịch với mức đầu tư 5 tỉ đồng, 20 tỉ đồng, thậm chí 60 tỉ đồng. Thực tế này đặt ra yêu cầu phải có một cơ chế thống nhất để xác định công trình cần ưu tiên, quy mô đầu tư và mức hỗ trợ phù hợp, tránh tình trạng xây dựng dàn trải hoặc xa rời mục tiêu bảo tồn. Từ đó, HĐND tỉnh Gia Lai đã thông qua Nghị quyết quy định chính sách hỗ trợ khôi phục Không gian văn hóa cồng chiêng trên địa bàn tỉnh giai đoạn 2026-2030, tạo hành lang riêng cho việc bảo tồn văn hóa gắn với phát triển du lịch.

Chính sách tập trung hỗ trợ làm mới, sửa chữa nhà rông truyền thống của các dân tộc Ba Na, Chăm, Gia Rai và nhà sàn cộng đồng truyền thống của dân tộc Hrê tại những xã, phường thuộc vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi còn duy trì sinh hoạt văn hóa truyền thống trong các công trình này.

Theo Nghị quyết, tỉnh thực hiện hỗ trợ bằng tiền đối với cả công trình làm mới và sửa chữa. Mỗi năm, tối đa 10 công trình làm mới được hỗ trợ không quá 70% giá trị dự toán đã được cấp có thẩm quyền phê duyệt, nhưng không vượt quá 1 tỉ đồng cho mỗi công trình tại một xã, phường. Đối với công trình sửa chữa, mỗi năm tỉnh hỗ trợ tối đa 20 công trình, mức hỗ trợ không quá 500 triệu đồng cho mỗi công trình tại một xã, phường, căn cứ dự toán được cấp có thẩm quyền phê duyệt.

Cùng với mức hỗ trợ, Nghị quyết quy định chặt chẽ nguyên tắc và điều kiện thực hiện. Việc làm mới, sửa chữa nhà rông, nhà sàn cộng đồng phải bảo đảm những yếu tố truyền thống của từng dân tộc tại địa phương. Nguồn lực được ưu tiên cho những nơi còn duy trì thường xuyên, hiệu quả các hoạt động văn hóa gắn với cồng chiêng, có nhu cầu cấp thiết về bảo tồn và có tiềm năng phát triển du lịch cộng đồng.

Để tránh tình trạng công trình được phục dựng nhưng mất đi bản sắc, UBND xã, phường phải xây dựng phương án, kế hoạch cụ thể, bảo đảm yêu cầu về kiến trúc, hoa văn và nguyên vật liệu truyền thống. Mỗi phương án phải nhận được sự thống nhất của cộng đồng dân cư và ý kiến thẩm định của cơ quan chuyên môn về văn hóa. ■

Lạng Sơn tổ chức Ngày Văn hóa Việt Nam giai đoạn 2026-2030

UBND tỉnh Lạng Sơn vừa ban hành Kế hoạch tổ chức "Ngày Văn hóa Việt Nam" trên địa bàn tỉnh giai đoạn 2026-2030. Theo Kế hoạch, tỉnh sẽ đẩy mạnh tuyên truyền về ý nghĩa, mục đích của Ngày Văn hóa Việt Nam; đồng thời phổ biến sâu rộng chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về phát triển văn hóa và xây dựng con người Việt Nam.

Cùng với công tác tuyên truyền, Lạng Sơn sẽ tổ chức nhiều hoạt động văn hóa, thể thao và du lịch hưởng ứng, như triển lãm, trưng bày tư liệu, hình ảnh và những thành tựu tiêu biểu trong phát triển văn hóa, công nghiệp văn hóa, bảo tồn và phát huy giá trị di sản của địa phương.

Các hoạt động còn gồm trại sáng tác, triển lãm chuyên đề; xây dựng các tuyến du lịch trải nghiệm tại không gian di sản, làng nghề, cộng đồng bản địa; phục dựng lễ hội truyền thống; tổ chức giải thi đấu và biểu diễn thể thao quần chúng.

HUY VŨ

Từ một mái nhà, nối dài tiếng ca trù

● MAI HOA

Gần 20 năm qua, vợ chồng Nghệ nhân Ưu tú Nguyễn Thị Vân Mai và nghệ nhân Trần Văn Trúc đã dành công sức, tiền bạc của gia đình để duy trì lớp học ca trù miễn phí giữa lòng Hà Nội. Từ vài người thân, bạn bè ban đầu, lớp học nay có gần 30 học viên thường xuyên, trong đó nhiều học sinh, sinh viên và người trẻ. Câu chuyện ấy cho thấy, để một di sản có người tiếp nối, cần những gia đình sẵn lòng giữ nghề, trao nghề và gieo tình yêu nghệ thuật truyền thống cho thế hệ sau.

Khi vợ chồng cùng giữ nghề

Mỗi chiều thứ Bảy, trong không gian cổ kính của Bích Câu Đạo Quán trên phố Cát Linh, tiếng đàn đáy, nhịp phách và giọng hát ca trù lại vang lên. Người đến lớp có học sinh, sinh viên, người đi làm, cả du khách nước ngoài muốn tìm hiểu nghệ thuật truyền thống Việt Nam.

Đứng lớp là vợ chồng Nghệ nhân Ưu tú Nguyễn Thị Vân Mai và nghệ nhân Trần Văn Trúc. Bà Vân Mai hướng dẫn học viên lấy hơi, nhả chữ, nảy hột, xử lý từng câu hát; ông Trần Văn Trúc phụ trách đàn đáy và trống chầu. Người hát, người đàn, hai vợ chồng cùng duy trì lớp học như một công việc quen thuộc suốt gần hai thập niên. Kinh phí tổ chức lớp được trích từ nguồn thu của gia đình. Không học phí, họ chỉ mong có thêm người biết, hiểu và đủ kiên trì tiếp nối vốn nghề mà các thế hệ trước để lại.

Con đường đến với ca trù của bà Vân Mai bắt đầu từ năm 1990, khi bà tình cờ nghe NSND Quách Thị Hồ thể hiện *Tỳ bà hành* trên sóng phát thanh. Lối hát tinh tế ấy đã cuốn hút người phụ nữ trước đó từng theo đuổi chèo và chầu văn. Thời điểm ấy, ca trù đứng trước nguy cơ mai một, người biết hát ngày càng ít, nhiều nghệ nhân cao tuổi không còn nhận học trò. Không tìm được lớp học, bà Vân Mai mượn những băng ghi âm cũ, lần theo giọng hát của các danh ca Đinh Thị Hảo, Đinh Thị Bản, Chu Thị Năm… để tự học.

Từ những tư liệu ít ỏi, bà nghe đi nghe lại từng câu, ghi nhớ từng nhịp phách, tự luyện ém hơi, nhả chữ. Sau nhiều năm bền bỉ, bà làm chủ gần 40 thể cách ca trù. Hành trình ấy khiến bà càng thấm thía giá trị của việc trao truyền và mong người trẻ được học nghề bài bản hơn.

Nhiều em nhỏ được cha mẹ đưa đến lớp ca trù tại Bích Câu Đạo Quán để học nghề, thực hành biểu diễn và tiếp nối di sản

Giữ người trẻ ở lại với nghề

Ca trù có lịch sử hàng trăm năm, kết tinh nhiều giá trị về âm nhạc, thi ca, tín ngưỡng và lối sống của người Việt. Nhưng sự tinh tế, khuôn phép cùng yêu cầu cao trong trình diễn cũng khiến bộ môn này không dễ tiếp cận.

Theo Nghệ nhân Ưu tú Vân Mai, năng khiếu mới là điều kiện ban đầu. Để hát được ca trù, người học phải rèn luyện trong nhiều năm, từ cách ngồi, cầm phách, lấy hơi đến xử lý từng chữ, từng thanh điệu. Đúng kỹ thuật vẫn chưa đủ, bởi mỗi câu ca còn phải có thần thái và khả năng truyền cảm.

Không ít người trẻ đến lớp vì tò mò nhưng chỉ theo được vài buổi rồi dừng lại. Song cũng có học viên gắn bó hơn mười năm, coi tiếng đàn, nhịp phách và những buổi học cuối tuần là một phần quen thuộc trong đời sống.

Từ lớp học nhỏ ở Bích Câu Đạo Quán, nhiều ca nương, kép đàn và quan viên đã trưởng thành như Bạch Yến, Minh Hằng, Hồng Pha, Trần Koóng, Thanh Hùng… Khi vững nghề, họ lại trở về lớp, cùng hai nghệ nhân hướng dẫn học viên mới. Một lớp người trẻ sau khi tiếp nhận vốn nghề đã tiếp tục đứng vào vị trí người truyền dạy.

Trước đây, ca trù thường được truyền ở các giáo phường, chủ yếu dành cho con cháu hoặc người trong nghề. Nay, cánh cửa lớp học mở rộng cho mọi người, không phân biệt tuổi tác, nghề nghiệp hay quốc tịch. Ai có tình yêu và đủ kiên trì đều có thể đến học. Từ vài học viên là người thân, bạn bè, lớp học đã trở thành nơi gặp gỡ của nhiều thế hệ. Người lớn tuổi tìm lại ký ức văn hóa; người trẻ khám phá loại hình nghệ thuật từng tưởng xa lạ; du khách quốc tế có thêm cơ hội tiếp cận âm nhạc truyền thống Việt Nam.

Sự cởi mở ấy đặc biệt có ý nghĩa khi nhiều gia đình trẻ ít có điều kiện đưa con em tiếp xúc với nghệ thuật dân tộc. Những lớp học cộng đồng như tại Bích Câu Đạo Quán giúp học sinh, sinh viên hiểu rằng di sản không chỉ nằm trong sách vở hay bảo tàng, mà hiện diện trong một buổi học cuối tuần, trong sự kiên nhẫn của người thầy và lựa chọn gắn bó của mỗi người trẻ.

Có người hát, phải có người nghe

Để học viên có môi trường rèn nghề, năm 2018, vợ chồng Nghệ nhân Ưu tú Vân Mai thành lập Nhà hát Ca trù Bích Câu, duy trì các buổi biểu diễn miễn phí vào tối cuối tuần tại Bích Câu Đạo Quán. Sân khấu giúp người học thực hành, cọ xát và tích lũy kinh nghiệm. Họ được đứng trước khán giả, học cách phối hợp giữa ca nương, kép đàn và quan viên, đồng thời cảm nhận rõ hơn trách nhiệm của người biểu diễn đối với từng câu hát, tiếng đàn.

Những năm gần đây, Nhà hát Ca trù Bích Câu còn tổ chức chương trình trải nghiệm dành cho du khách trong nước và quốc tế. Khán giả vừa thưởng thức các làn điệu, vừa được giới thiệu về lịch sử, đặc trưng nghệ thuật, cách sử dụng đàn đáy, phách và trống chầu. Qua đó, người xem hiểu hơn về sự tinh tế của ca trù và mối phối hợp giữa người hát, người đàn, người cầm chầu.

Ca trù được UNESCO ghi danh là Di sản văn hóa phi vật thể cần được bảo vệ khẩn cấp từ năm 2009. Tuy nhiên, đến nay, ca trù vẫn chưa ra khỏi danh sách này. Theo nghệ sĩ Trần Koóng, Phó Giám đốc Trung tâm Nghệ thuật Truyền thống UNESCO Hà Nội, đồng sáng lập Nhà hát Ca trù Bích Câu, những khó khăn lớn hiện nay là không gian biểu diễn thu hẹp, cơ hội mưu sinh của nghệ nhân hạn chế và lượng công chúng còn khiêm tốn.

Giữ ca trù vì thế không thể chỉ trông chờ vào một số nghệ nhân đang nắm giữ vốn nghề. Di sản cần lớp truyền dạy, sân khấu biểu diễn định kỳ, hoạt động trải nghiệm và cộng đồng khán giả biết lắng nghe, thưởng thức.

Nghệ sĩ Trần Koóng trải lòng, mục tiêu lâu dài của lớp học và các chương trình biểu diễn tại Bích Câu Đạo Quán là tạo dựng cộng đồng yêu ca trù. Một loại hình nghệ thuật muốn tồn tại phải có người thực hành và người thưởng thức. Công chúng tạo ra nhu cầu, đưa di sản trở lại đời sống, đồng thời tiếp thêm động lực để nghệ nhân giữ nghề và người trẻ yên tâm theo nghề.

Từ sự đồng lòng của đôi vợ chồng nghệ nhân, một lớp học ca trù đã được hình thành. Và từ lớp học ấy, những người trẻ trưởng thành, rồi quay lại dìu dắt thế hệ sau. Khi các gia đình dành thêm sự quan tâm cho nghệ thuật truyền thống, khi các em nhỏ được trao cơ hội tiếp cận và thể hiện, tiếng đàn đáy, nhịp phách mới có thể tiếp tục ngân vang trong đời sống hôm nay. ■

TP.HCM phấn đấu không còn hộ nghèo vào năm 2030

UBND TP.HCM vừa ban hành kế hoạch thực hiện Chỉ thị số 12 của Ban Thường vụ Thành ủy về giảm nghèo bền vững giai đoạn 2026-2030, đặt mục tiêu đến năm 2030 không còn hộ nghèo theo chuẩn của thành phố.

Đến cuối năm 2025, TP.HCM còn 16.448 hộ nghèo, hộ cận nghèo, chiếm 0,44% tổng số hộ dân; trong đó có 3.610 hộ nghèo và 12.838 hộ cận nghèo. Giai đoạn tới, thành phố tiếp tục thực hiện giảm nghèo đa chiều, tập trung giải quyết những thiếu hụt của từng gia đình về việc làm, thu nhập, nhà ở, giáo dục, y tế, nước sạch, vệ sinh môi trường và khả năng tiếp cận thông tin.

Điểm mới là chuyển mạnh từ hỗ trợ trực tiếp sang hỗ trợ có điều kiện, ưu tiên giúp người dân tạo sinh kế và nâng cao khả năng tự vươn lên. Thành phố sẽ mở rộng tín dụng chính sách, hỗ trợ vay vốn sản xuất, kinh doanh, đào tạo nghề, phương tiện sinh kế và kết nối việc làm. Các doanh nghiệp, hợp tác xã cũng được khuyến khích liên kết sản xuất, phát triển làng nghề, sản phẩm OCOP, tạo điều kiện để hộ nghèo tham gia chuỗi sản xuất - tiêu thụ, có việc làm và nguồn thu nhập ổn định.

Việc hỗ trợ dịch vụ xã hội cơ bản sẽ được xây dựng theo từng chỉ số thiếu hụt của mỗi hộ, thay vì áp dụng một chính sách chung, qua đó hạn chế nguy cơ tái nghèo và từng bước nâng cao chất lượng sống của các gia đình.

H.HẠNH

LIÊN HOAN QUỐC TẾ VÕ CỔ TRUYỀN VIỆT NAM LẦN THỨ IX:

Tinh hoa võ Việt tiếp tục ngời sáng

Bài, ảnh: PHAN HIẾU

Không chỉ là cơ hội gặp gỡ, giao lưu mà Liên hoan Quốc tế Võ cổ truyền Việt Nam lần thứ IX - Gia Lai được xem là "cú hích" đặc biệt trong hành trình bảo vệ hồ sơ Võ cổ truyền Bình Định trình UNESCO ghi danh là Di sản văn hóa phi vật thể của nhân loại.

Ông Phạm Anh Tuấn, Chủ tịch UBND tỉnh Gia Lai cho biết, trong không gian phát triển mới của tỉnh Gia Lai, võ cổ truyền từ "miền đất võ" gặp đại ngàn Tây Nguyên; tinh thần thượng võ gặp không gian văn hóa cồng chiêng; khí phách Tây Sơn hòa cùng sức sống của cộng đồng các dân tộc. Đó không chỉ là sự hội tụ về địa lý, mà còn là sự giao hòa của những giá trị văn hóa, cùng làm nên một Gia Lai mới giàu bản sắc, giàu sức sống và rộng mở với thế giới. Liên hoan Quốc tế Võ cổ truyền Việt Nam lần thứ IX - Gia Lai hôm nay là nơi các võ phái, võ đường, các võ sư, võ sĩ trong nước và quốc tế gặp gỡ, giao lưu, biểu diễn và trao truyền tinh hoa. "Đây là dịp để chúng ta cùng khẳng định một thông điệp: Di sản chỉ thực sự sống khi được trao truyền. Văn hóa chỉ thực sự lan tỏa khi được kết nối. Và truyền thống chỉ thực sự trường tồn khi được thế hệ hôm nay tiếp tục làm mới bằng tinh thần sáng tạo và trách nhiệm", ông Phạm Anh Tuấn nhấn mạnh và khẳng định, tỉnh Gia Lai xác định bảo tồn và phát huy Võ cổ truyền không chỉ là gìn giữ một môn võ truyền thống, mà còn là gìn giữ một phần ký ức, bản lĩnh và "căn cước văn hóa dân tộc".

Các võ sinh đồng diễn bài "Hùng kê quyền" tại Quảng trường Nguyễn Tất Thành, phường Quy Nhơn (Gia Lai)

Theo ông Phạm Anh Tuấn, tỉnh tiếp tục quan tâm xây dựng môi trường để võ cổ truyền được truyền dạy rộng rãi trong cộng đồng; khuyến khích thế hệ trẻ học võ, hiểu võ và sống theo tinh thần võ đạo. Đồng thời, tỉnh cũng tăng cường kết nối giữa võ thuật - văn hóa - giáo dục - thể thao - du lịch, đưa võ cổ truyền trở thành một sản phẩm văn hóa đặc sắc, một điểm nhấn của du lịch Gia Lai, qua đó góp phần quảng bá hình ảnh Gia Lai - nơi đại ngàn chạm biển xanh.

Bên cạnh đó, tỉnh Gia Lai mong muốn các võ sư, võ sĩ, các tổ chức võ thuật trong nước và quốc tế tiếp tục đồng hành, chia sẻ kinh nghiệm, cùng chung tay bảo tồn, phát huy và lan tỏa giá trị của Võ cổ truyền Việt Nam. Để từ Gia Lai, tinh hoa võ Việt tiếp tục ngời sáng, lan tỏa rộng hơn, sâu hơn và bền vững hơn trong cộng đồng quốc tế.

Liên hoan Quốc tế Võ cổ truyền Việt Nam lần thứ IX là sự kiện đầu tiên được tổ chức sau khi tỉnh thực hiện sắp xếp đơn vị hành chính, nên mang nhiều ý nghĩa đặc biệt. Ngoài sự tham gia của các đoàn võ thuật trong nước và quốc tế cùng nhiều võ sư, chuyên gia quốc tế, Ban Tổ chức còn đưa các di tích Tây Sơn Thượng đạo và An Khê trường vào chuỗi hoạt động của Liên hoan, tổ chức cho các đoàn võ thuật tham quan, giao lưu và quảng diễn tại các di tích, góp phần làm nổi bật giá trị lịch sử, văn hóa của vùng đất khởi nguồn phong trào Tây Sơn.

Theo quan điểm của UNESCO, một di sản không chỉ được đánh giá qua giá trị lịch sử hay kỹ thuật, mà quan trọng hơn là "mức độ thực hành trong cộng đồng, sự kế thừa giữa các thế hệ và sức sống của di sản trong đời sống đương đại". Ông Bùi Trung Hiếu, Phó Giám đốc Sở VHTTDL Gia Lai chia sẻ: "Liên hoan lần này là minh chứng sinh động cho thấy Võ cổ truyền Bình Định vẫn đang được gìn giữ, thực hành và lan tỏa mạnh mẽ, không chỉ trong nước mà còn ở nhiều quốc gia trên thế giới".

Nhắc đến hồ sơ đề cử UNESCO ghi danh "Võ cổ truyền Bình Định" vào Danh sách di sản văn hóa phi vật thể đại diện của nhân loại, bà Nguyễn Thị Thanh Lịch, Phó Chủ tịch UBND tỉnh Gia Lai thông tin: "Hồ sơ đề cử võ cổ truyền Bình Định đã được chuẩn bị kỹ với nhiều luận cứ khoa học và thực tiễn thuyết phục. Sau khi hoàn thiện theo yêu cầu của UNESCO, hồ sơ dự kiến sẽ được Việt Nam bảo vệ tại kỳ họp của Ủy ban Liên Chính phủ Công ước 2003 về bảo vệ di sản văn hóa phi vật thể, tổ chức tại Trung Quốc vào cuối năm 2026".

Theo bà Lịch, chủ thể di sản chính là các võ sư, võ sinh và các lò võ trong cộng đồng. Tỉnh đã có kế hoạch bảo tồn giai đoạn 2026 - 2030 với các chính sách hỗ trợ cụ thể để võ sư có thể sống được bằng nghề. Đồng thời, những giá trị của võ cổ truyền tiếp tục được đưa vào chương trình giảng dạy trong trường học như một phần của giáo dục địa phương, giúp học sinh vừa rèn luyện sức khỏe vừa hiểu về cội nguồn quê hương.

Cùng với tập trung phát triển các chương trình quảng diễn tuồng võ, xây dựng các công viên võ tại không gian công cộng với hệ thống giới thiệu, thuyết minh về các thế võ, Gia Lai cũng đang nghiên cứu lồng ghép hình ảnh, tinh thần võ cổ truyền vào các sản phẩm truyền thông, quảng bá nhằm lan tỏa sâu rộng thông điệp về "miền đất võ, trời văn".

Để định vị thương hiệu Võ cổ truyền Bình Định, bà Nguyễn Thị Thanh Lịch cho biết: "Chúng tôi đang nghiên cứu xây dựng bộ nhận diện thương hiệu Võ cổ truyền Bình Định gồm logo và trang phục đặc trưng. Sau khi hoàn tất việc sắp xếp đơn vị hành chính, Liên hoan Quốc tế Võ cổ truyền Việt Nam sẽ tiếp tục được duy trì định kỳ 2 năm một lần, từng bước phát triển thành Festival Võ cổ truyền mang tầm quốc tế, trở thành sự kiện văn hóa, thể thao tiêu biểu của tỉnh Gia Lai, góp phần xây dựng thương hiệu Võ cổ truyền Bình Định và đồng thời hiện thực hóa mục tiêu đưa di sản này được UNESCO ghi danh là Di sản văn hóa phi vật thể đại diện của nhân loại". ■

Nhìn lại để tiến xa

Trận thua 0-3 trước Thái Lan ở chặng 1 SEA V.Cup 2026 không chỉ khép lại cơ hội vô địch trên sân nhà của đội tuyển bóng chuyền nữ Việt Nam, mà còn chỉ ra những khoảng cách cần được thu hẹp nếu muốn cạnh tranh sòng phẳng với đối thủ hàng đầu khu vực.

Điều đáng nói không nằm hoàn toàn ở tỷ số, bởi Thái Lan là nền bóng chuyền nữ hàng đầu châu lục và là đại diện quen thuộc ở các giải đấu có đẳng cấp cao của thế giới. Vấn đề nằm ở cách đội tuyển Việt Nam thất bại. Ba set đấu kết thúc với các điểm số 18-25, 17-25 và 14-25 cho thấy khoảng cách giữa hai đội được thể hiện khá rõ, đặc biệt trong những thời điểm đội tuyển nữ Việt Nam cần duy trì sự ổn định và tạo sức ép ngược trở lại.

Thực tế, thất bại trước Thái Lan không phải điều quá bất ngờ. Tuy nhiên, điều khiến người hâm mộ tiếc nuối là bóng chuyền nữ Việt Nam trong khoảng 3 năm trở lại đây đã tiến bộ đáng kể và từng nhiều lần tạo thế trận cân bằng trước đối thủ này. Đó là lý do trận thua 0-3 tại Đông Anh mang đến cảm giác khác. Đội tuyển nữ Việt Nam từng đánh bại Thái Lan 3-2 ở chung kết chặng 2 năm trước. Tại SEA Games 33, dù thất bại trong trận chung kết, các học trò của HLV Nguyễn Tuấn Kiệt cũng buộc đối thủ phải trải qua 5 set đấu căng thẳng.

Trong trận đấu vừa qua, bài toán lớn nhất nằm ở khả năng tạo sức ép. Khi hàng công không đạt hiệu suất cao, đội gặp khó trong việc duy trì thế bám đuổi. Những tình huống xử lý thiếu chính xác, khả năng phòng thủ chưa đủ chắc chắn và việc để đối phương tạo khoảng cách sớm, khiến tâm lý thi đấu bị ảnh hưởng.

Tuy nhiên, nhìn từ một góc độ khác, thất bại này cũng là cơ hội để Ban huấn luyện nhận diện rõ hơn những khoảng trống cần cải thiện. SEA V.Cup 2026 vẫn còn chặng 2 tại Thái Lan. Đây sẽ là dịp để đội điều chỉnh chiến thuật, cải thiện khả năng bước một, nâng hiệu quả tấn công và quan trọng nhất là duy trì bản lĩnh khi đối đầu với đối thủ mạnh.

Thất bại 0-3 có thể là một bước lùi về kết quả, nhưng nếu được nhìn nhận đúng và biến thành động lực điều chỉnh, đây sẽ là bài học cần thiết. Điều quan trọng là Thanh Thúy cùng các đồng đội phải chứng minh rằng họ có thể đứng dậy, trở lại mạnh mẽ và biến sự tiếc nuối tại Đông Anh thành động lực cho chặng 2 diễn ra từ ngày 7 - 9.8.

BẢO ANH

Chiến thắng của bản lĩnh và những nước cờ đúng lúc

● KHẢI HƯNG

Chiến thắng 3-0 trước Indonesia ngay tại Pakansari không chỉ giúp đội tuyển Việt Nam trở lại ngôi đầu bảng A - ASEAN Cup 2026 với 7 điểm sau 3 trận, mà còn mang ý nghĩa lớn hơn một kết quả vòng bảng. Đó là lời khẳng định về bản lĩnh của nhà đương kim vô địch, về khả năng tự điều chỉnh sau vấp váp và đặc biệt là dấu ấn chiến thuật rất rõ của HLV Kim Sang-sik.

Đội tuyển Việt Nam đã thể hiện được bản lĩnh nhà vô địch trước Indonesia

Sau trận hòa 0-0 trước Singapore tại Mỹ Đình, đội tuyển Việt Nam bước vào chuyến làm khách trên sân Indonesia với sức ép không nhỏ. Một kết quả không thuận lợi có thể khiến cánh cửa đi tiếp trở nên phức tạp, nhất là trong bối cảnh Singapore và Indonesia đều đang có điểm số tốt hơn. Nhưng chính trong thời điểm bị đặt trước nhiều nghi ngờ, đội tuyển Việt Nam đã tạo ra một trận đấu giàu tính thuyết phục nhất kể từ đầu giải.

Điều đáng nói không nằm ở tỉ số 3-0, dù đó là chiến thắng rất đậm trên sân khách. Giá trị lớn nhất nằm ở cách thắng. Việt Nam không bị cuốn theo bầu không khí nóng bỏng của Pakansari, không lao vào một cuộc đấu thể lực thuần túy, cũng không cố chứng minh sự vượt trội bằng một thế trận tấn công ồ ạt. Thay vào đó, đội bóng của HLV Kim Sang-sik chọn cách tiếp cận tỉnh táo hơn đó là gây sức ép đúng thời điểm, khai thác đúng khoảng trống, sau đó kéo trận đấu về nhịp độ có lợi cho mình.

Đó là sự khác biệt lớn so với trận gặp Singapore. Nếu ở Mỹ Đình, tuyển Việt Nam kiểm soát nhiều nhưng thiếu sắc bén trong khâu cuối cùng, thì trước Indonesia, đội bóng chơi thực dụng và hiệu quả hơn hẳn. Hai bàn thắng sớm của Văn Vĩ và Hai Long trong khoảng 15 phút đầu đã đặt trận đấu vào đúng kịch bản mà Ban huấn luyện mong muốn đó là Indonesia buộc phải dâng cao, còn Việt Nam có không gian để phản công.

Nhưng để có được kịch bản ấy, phải nhắc đến những quyết định nhân sự táo bạo của HLV Kim Sang-sik. Chiến lược gia người Hàn Quốc cất Quang Hải, Xuân Son, Hoàng Hên và Văn Hậu trên ghế dự bị, đồng thời trao cơ hội cho Việt Anh, Thành Long, Hai Long và Tài Lộc. Đó không phải là xoay tua đơn thuần, mà là một thông điệp chiến thuật rõ ràng: Ưu tiên sự cơ động, khả năng tranh chấp và tốc độ chuyển trạng thái.

Trong một trận đấu mà Indonesia được kỳ vọng sẽ dùng sức ép sân nhà, tốc độ và khả năng va chạm để áp đảo, sự xuất hiện của Thành Long ở trung tuyến có ý nghĩa đặc biệt. Tiền vệ này giúp Việt Nam có thêm một "mỏ neo" phòng ngự, hỗ trợ thu hồi bóng và làm giảm tầm ảnh hưởng của Thom Haye. Khi nhạc trưởng của Indonesia không thể thoải mái điều tiết, đội chủ nhà mất đi sự liền mạch trong các pha lên bóng.

Cùng với Thành Long, Hoàng Đức cũng để lại dấu ấn đậm nét. Không phải chia sẻ quá nhiều vai trò tổ chức, Hoàng Đức được đặt vào vị trí thuận lợi hơn để phát huy khả năng quan sát, giữ nhịp và tung ra những đường chuyền quyết định. Anh kiến tạo cho Văn Vĩ mở tỉ số, rồi tiếp tục dọn cỗ để Xuân Son ấn định chiến thắng 3-0 ở phút 71.

Ở hàng thủ, việc sử dụng Việt Anh cũng cho thấy sự tính toán hợp lý. Sau trận gặp Singapore, những dấu hỏi về độ an toàn ở hệ thống phòng ngự là có thật. Trước Indonesia, Việt Anh cùng Thành Chung và Xuân Mạnh tạo nên một hàng thủ chắc chắn, đủ quyết liệt trong tranh chấp nhưng không mất bình tĩnh. Thủ môn Patrik Lê Giang tiếp tục giữ sạch lưới, góp phần củng cố sự ổn định cho đội tuyển.

Một điểm đáng chú ý khác là cách HLV Kim Sang-sik sử dụng các cầu thủ dự bị. Xuân Son và Hoàng Hên không đá chính, nhưng được tung vào sân khi Indonesia đã nôn nóng và khoảng trống sau lưng hàng thủ bắt đầu xuất hiện. Đây là thời điểm lý tưởng cho những cầu thủ có sức mạnh, tốc độ và khả năng tạo đột biến. Bàn thắng của Xuân Son vì thế không chỉ là pha lập công cá nhân, mà còn phản ánh đúng thời điểm thay người của Ban huấn luyện.

Chiến thắng tại Pakansari cũng gửi đi thông điệp quan trọng về tính cạnh tranh nội bộ. Không ai mặc nhiên có suất đá chính chỉ vì tên tuổi. Những cầu thủ nội như Văn Vĩ, Hai Long, Thành Long hay Việt Anh đều chứng minh rằng nếu được đặt đúng vai trò, họ hoàn toàn có thể tạo ra khác biệt ở những trận đấu lớn. Đây là tín hiệu tích cực cho đội tuyển Việt Nam trong hành trình dài, bởi một nhà vô địch không thể chỉ dựa vào vài ngôi sao quen thuộc.

Ở chiều ngược lại, Indonesia cho thấy họ vẫn là đối thủ giàu tiềm năng nhưng chưa đủ độ ổn định khi bị đẩy vào thế bất lợi sớm. Đội chủ nhà có khán giả, có thể lực, có nhiều cầu thủ chất lượng, nhưng lại mất bình tĩnh sau hai bàn thua đầu trận. Khi Thom Haye bị phong tỏa, Mitchell Baker không có nhiều khoảng trống và các pha tấn công biên bị hàng thủ Việt Nam kiểm soát tốt, Indonesia rơi vào trạng thái bế tắc.

Với đội tuyển Việt Nam, chiến thắng này có thể xem là bước ngoặt của vòng bảng. Từ vị trí bị áp lực sau trận hòa Singapore, thầy trò HLV Kim Sang-sik đã trở lại ngôi đầu bảng A và nắm lợi thế lớn trong cuộc đua vào bán kết. Ở lượt cuối, Việt Nam gặp Campuchia, trong khi Singapore và Indonesia phải đối đầu trực tiếp.

Tuy nhiên, điều quan trọng hơn điểm số là niềm tin. Trận thắng Indonesia cho thấy đội tuyển Việt Nam không chỉ biết thắng dễ trước đối thủ yếu, mà còn đủ bản lĩnh để vượt qua một trận đấu khó, trên sân khách, dưới áp lực lớn. Đó là phẩm chất cần có của một đội bóng muốn bảo vệ chức vô địch.

Pakansari từng là nơi gợi nhiều ký ức không vui với bóng đá Việt Nam. Nhưng tối 3.8, sân đấu ấy trở thành nơi đội tuyển Việt Nam chứng minh sự trưởng thành. Không phải bằng cảm xúc bùng nổ nhất thời, mà bằng kỷ luật, sự lạnh lùng và những nước cờ đúng lúc. Sau trận đấu này, có thể nói HLV Kim Sang-sik đã thắng không chỉ Indonesia, mà còn thắng cả những nghi ngờ dành cho mình. Và đội tuyển Việt Nam, trong đêm cần bản lĩnh nhất, đã lên tiếng đúng tư cách của nhà vô địch. ■

Giải bóng đá nữ VĐQG tạm nghỉ

Sau lượt trận thứ 10, giải bóng đá nữ VĐQG - Cup Thái Sơn Bắc 2026 tạm nghỉ để đội tuyển nữ Việt Nam tập trung chuẩn bị cho ASIAD 20 diễn ra tại Nhật Bản vào tháng 9.

Tại lượt trận này, CLB TP.HCM I đã có chiến thắng thuyết phục 3-0 trước Hà Nội I ở trận cầu tâm điểm, qua đó tiếp tục củng cố vị trí dẫn đầu. Cuộc đối đầu giữa TP.HCM I và Hà Nội I được xem là trận đấu đáng chú ý nhất lượt 10, khi hai đội đều đang cạnh tranh quyết liệt cho chức vô địch. Trước vòng đấu này, TP.HCM I là những người nắm lợi thế khi hơn Hà Nội I 3 điểm.

Với lợi thế sân nhà cùng vị trí dẫn đầu, TP.HCM I nhập cuộc chủ động nhưng không mạo hiểm đẩy cao đội hình. Hà Nội I cũng lựa chọn cách chơi thận trọng. Đội bóng Thủ đô tổ chức đội hình khá kín kẽ, hạn chế tối đa khoảng trống trước khung thành. Chính vì vậy, 45 phút đầu tiên diễn ra giằng co và không có nhiều cơ hội thực sự nguy hiểm. Thế trận chỉ thay đổi sau giờ nghỉ. Phút 51, Trần Thị Thu Thảo dứt điểm chính xác, đưa TP.HCM I vượt lên dẫn trước 1-0. Bàn thắng giúp đội chủ nhà giải tỏa áp lực, đồng thời buộc Hà Nội I phải mạo hiểm hơn trong việc tìm kiếm bàn gỡ. Đây cũng là thời điểm những khoảng trống bắt đầu xuất hiện phía sau hàng phòng ngự đội bóng Thủ đô. TP.HCM I nhanh chóng tận dụng cơ hội. Phút 63, K'Thủa ghi bàn nâng tỷ số lên 2-0 trước khi chính cầu thủ này tiếp tục lập công ở phút 78, hoàn tất cú đúp và ấn định chiến thắng 3-0 cho đội chủ nhà.

Ở những trận đấu cùng lượt, Hà Nội II và TP.HCM II tạo nên màn rượt đuổi tỷ số hấp dẫn. Linh Trang và Hoàng Hà lần lượt ghi bàn giúp Hà Nội II dẫn trước 2-0. TP.HCM II không chấp nhận thất bại và nỗ lực tìm kiếm bàn rút ngắn cách biệt. Trà Mi đưa đội khách trở lại cuộc chơi, trước khi Như Ý ghi bàn ở phút bù giờ thứ 8, mang về trận hòa 2-2 đầy kịch tính. Trong khi đó, Phong Phú Hà Nam giành trọn 3 điểm trên sân Cửa Ông sau khi đánh bại Than KSVN với tỷ số 2-0. Hồng Huế và Y Za Lương lần lượt lập công ở các phút 72 và 77, giúp đội bóng Hà Nam tiếp tục duy trì vị trí trong nhóm cạnh tranh phía trên bảng xếp hạng.

K.TUẤN

● Tổng Biên tập: **NGUYỄN ANH VŨ**
● Phó Tổng Biên tập: **PHAN THANH NAM - NGUYỄN VĂN MƯỜI**
● **TÒA SOẠN - TRỊ SỰ VÀ PHÁT HÀNH:**
Số 141 Nguyễn Thái Học, phường Ô Chợ Dừa, TP Hà Nội - ĐT: 024.37265564 - E.mail: baovanhoa@fpt.vn
● **GPXB:** Số 37/GP-BVHTTDL ngày 6.3.2026 của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch
● **VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM:**
170 Nguyễn Đình Chiểu, phường Xuân Hòa, TP.HCM - ĐT/FAX: 028. 38230890 - 39100922
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TỈNH KHÁNH HÒA:**
211 Thống Nhất, phường Tây Nha Trang, tỉnh Khánh Hòa; ĐT: 0258. 3825008
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TP ĐÀ NẴNG:**
12 Trương Hán Siêu, phường An Hải, TP Đà Nẵng - ĐT: 0236. 3897798
● **Chế bản:** Báo Văn Hóa
● **In tại:** Cty CP In Công đoàn Việt Nam
GIÁ: 5.000đ

OpenAI vượt mốc 1 tỉ người dùng

OpenAI vừa công bố đã vượt qua cột mốc hơn 1 tỉ người dùng hoạt động sau chưa đầy 4 năm từ khi ra mắt chatbot ChatGPT, đánh dấu bước phát triển nhanh chóng của công nghệ trí tuệ nhân tạo (AI) trong đời sống và kinh doanh.

OpenAI cho biết các mô hình AI của công ty hiện được hơn 1 tỉ người sử dụng và phục vụ hơn 2 triệu doanh nghiệp trên toàn cầu. Con số này bao gồm người dùng ChatGPT cùng các nền tảng khác như Codex dành cho lập trình và ChatGPT Work hỗ trợ truy cập các ứng dụng bên ngoài. OpenAI, thành lập năm 2015, chỉ bắt đầu cung cấp sản phẩm dành cho người tiêu dùng với ChatGPT vào tháng 11.2022. **K.HÂN**

Giúp việc người Philippines là lựa chọn hàng đầu ở Nhật Bản

Nhu cầu sử dụng lao động giúp việc nhà người Philippines tại Nhật Bản đang tăng nhanh khi ngày càng nhiều gia đình có cả vợ và chồng đi làm, kéo theo thị trường dịch vụ hỗ trợ việc nhà mở rộng. Công ty Pinay International có trụ sở tại Tokyo (Nhật Bản) hiện tuyển dụng hơn 200 lao động Philippines làm việc toàn thời gian tại Tokyo, Kanagawa, Osaka và Hyogo, tăng gấp đôi so với một thập kỷ trước.

Theo khảo sát của Bộ Kinh tế, Thương mại và Công nghiệp Nhật Bản, nhu cầu dịch vụ giúp việc gia đình tiếp tục tăng cùng xu hướng các hộ gia đình hai người cùng đi làm.

TRÂM ANH

Hàn Quốc mạnh tay với hành vi "chặt chém" du khách

● **P.MINH**

Du lịch Hàn Quốc đang phục hồi mạnh mẽ với lượng khách quốc tế tăng nhanh, đặc biệt tại các điểm đến lớn như Busan. Trước đà tăng trưởng này, Chính phủ Hàn Quốc sẽ siết chặt quản lý, xử lý nghiêm tình trạng "chặt chém" nhằm bảo vệ hình ảnh và nâng cao chất lượng dịch vụ du lịch.

Du khách quốc tế tới Hàn Quốc tăng mạnh — Ảnh: AI

Bộ Tài chính và Kinh tế Hàn Quốc cho biết, Nội các nước này đã thông qua sửa đổi Nghị định thi hành Luật Xúc tiến Du lịch, nhằm tăng mức xử phạt đối với các hành vi "chặt chém" khách du lịch trong lĩnh vực lưu trú, nhà hàng và vận tải. Các quy định mới chính thức có hiệu lực từ ngày 4.8.

Theo đó, các cơ sở kinh doanh lưu trú tại hanok (nhà truyền thống Hàn Quốc) nếu không công khai bảng giá hoặc thu phí không đúng quy định sẽ bị đình chỉ hoạt động 5 ngày ngay từ lần vi phạm đầu tiên, thay vì chỉ nhận cảnh cáo như trước đây. Quy định này cũng được mở rộng đối với các cơ sở homestay phục vụ khách du lịch nước ngoài tại khu vực đô thị, vốn trước đó chưa bắt buộc phải niêm yết và tuân thủ bảng giá.

Đối với các trường hợp tái phạm, mức xử phạt sẽ tăng dần. Cơ sở vi phạm lần thứ hai sẽ bị đình chỉ kinh doanh 10 ngày, trong khi lần thứ ba sẽ bị đình chỉ 20 ngày. Đây là mức tăng đáng kể so với quy định cũ, khi thời gian đình chỉ chỉ ở mức 7 ngày đối với lần vi phạm thứ hai và 15 ngày đối với lần thứ ba.

Trong lĩnh vực vận tải, các tài xế taxi thu phí quá cao đối với hành khách cũng sẽ phải đối mặt với hình phạt nghiêm khắc hơn. Nếu trước đây lần đầu vi phạm chỉ bị cảnh cáo, thì theo quy định mới, tài xế sẽ bị đình chỉ giấy phép hoạt động trong 30 ngày ngay từ lần đầu. Vi phạm lần thứ hai sẽ bị đình chỉ 60 ngày, còn lần thứ ba sẽ bị thu hồi giấy phép.

Bên cạnh đó, Chính phủ Hàn Quốc cũng sẽ xử lý các hành vi thiếu minh bạch khác trong ngành Du lịch, như việc cơ sở kinh doanh tự ý hủy đặt phòng của khách mà không có lý do chính đáng. Các biện pháp này được xem là cần thiết, trong bối cảnh Hàn Quốc đang thu hút ngày càng nhiều du khách quốc tế và hướng tới mục tiêu trở thành điểm đến du lịch hàng đầu khu vực.

Thực tế cho thấy sức hút của du lịch Hàn Quốc đang tăng trưởng rõ rệt. Tại Busan, thành phố cảng lớn thứ hai của nước này, lượng khách quốc tế trong nửa đầu năm 2026 đã đạt mức kỷ lục kể từ sau đại dịch. Theo số liệu của chính quyền thành phố Busan, từ tháng 1 đến tháng 6 năm 2026, địa phương này đã đón hơn 2,42 triệu lượt khách quốc tế, tăng 43,9% so với cùng kỳ năm 2025. Con số này giúp Busan hoàn thành hơn 60% mục tiêu đón 4 triệu du khách nước ngoài trong cả năm 2026.

Sự tăng trưởng mạnh mẽ này đến từ nhiều yếu tố, trong đó nổi bật là lượng khách tăng cao từ các thị trường châu Á cùng sức hút của văn hóa Hàn Quốc, đặc biệt là làn sóng K-pop. Du khách đến từ Trung Quốc đại lục hiện chiếm gần 40% tổng lượng khách quốc tế tới Busan. Ngoài ra, lượng khách từ Mỹ tăng 76,4%, trong khi nhiều thị trường châu Âu như Pháp và Anh cũng ghi nhận đà tăng tích cực.

Sự bùng nổ của du lịch quốc tế đã tạo nguồn thu lớn cho kinh tế địa phương. Trong 6 tháng đầu năm, tổng chi tiêu bằng thẻ tín dụng quốc tế tại Busan đạt 591,4 tỉ won, khoảng 428 triệu USD, tăng 63% so với cùng kỳ năm 2025. Mức tăng này cao hơn tốc độ tăng chi tiêu du lịch trên toàn Hàn Quốc, vốn đạt khoảng 55%.

Chỉ tính riêng tháng 6, thành phố Busan đã đón tới 484.000 lượt khách quốc tế. Một trong những nguyên nhân quan trọng là sự kiện biểu diễn của nhóm nhạc K-pop đình đám BTS tại Sân vận động chính Busan Asiad.

Dữ liệu từ tín hiệu di động và giao dịch thẻ cho thấy, trong tuần diễn ra buổi hòa nhạc, lượng khách quốc tế trong bán kính 3km quanh sân vận động tăng so với tuần trước. Chi tiêu bằng thẻ tín dụng nước ngoài tại khu vực này đạt 548 triệu won, trong khi khu vực Love Song Lounge ở bãi biển Haeundae ghi nhận doanh thu từ khách quốc tế gần 1 tỉ won.

Nguồn thu du lịch Busan đang lan tỏa rộng hơn, khi du khách tăng chi tiêu tại các khu mua sắm và khu vực phía Bắc thành phố, góp phần thúc đẩy kinh tế địa phương. ■

GÓC **BÌNH LUẬN**

Chưa có dấu hiệu báo động

● **LƯƠNG SAN**

Thông tin số ca mắc Covid-19 tại Trung Quốc gia tăng trong những ngày gần đây, dễ khiến nhiều người liên tưởng đến những đợt bùng phát quy mô lớn từng làm đảo lộn cuộc sống toàn cầu. Tuy nhiên, nếu chỉ nhìn vào xu hướng tăng mà bỏ qua những dữ liệu đi kèm, rất dễ dẫn đến những đánh giá thiếu toàn diện.

Điều đáng chú ý trong báo cáo mới nhất của Trung tâm Kiểm soát và Phòng ngừa Dịch bệnh Trung Quốc (CDC) không phải là số ca mắc tăng, mà là khẳng định chưa có bất kỳ dấu hiệu báo động nào về một đợt dịch bất thường hay sự xuất hiện của mầm bệnh mới. Covid-19 hiện đứng đầu trong số các tác nhân gây bệnh đường hô hấp được phát hiện tại hệ thống bệnh viện giám sát của Trung Quốc, với tỷ lệ dương tính đạt 20,3%, tăng 4% với tuần trước. CDC cũng nhấn mạnh, tỷ lệ mắc bệnh chung vẫn ở mức vừa phải và cường độ lây lan không khác đáng kể so với các đợt tăng theo chu kỳ của hai năm trước đây.

Đó là điểm cần được nhìn nhận một cách tỉnh táo. Sau khi Covid-19 được quản lý như bệnh truyền nhiễm loại B, việc xuất hiện một đến hai đợt gia tăng ca mắc mỗi năm đã trở thành diễn biến có thể dự báo. Virus không biến mất, nhưng cũng không còn tạo ra những cú sốc đối với hệ thống y tế như giai đoạn đầu đại dịch. Một đợt tăng ca bệnh theo mùa vì thế không đồng nghĩa với một cuộc khủng hoảng y tế.

Quan trọng hơn, hệ thống giám sát dịch tễ của Trung Quốc chưa ghi nhận bất kỳ yếu tố bất thường nào. Các chương trình giám sát trên toàn quốc, từ phòng khám sốt, bệnh viện giám sát bệnh giống cúm đến xét nghiệm đa mầm bệnh, cũng chỉ phát hiện các tác nhân gây bệnh đang lưu hành và đã được xác định.

Dĩ nhiên, điều này không có nghĩa Covid-19 đã trở nên vô hại. Virus vẫn có thể gây nguy hiểm cho người cao tuổi, người mắc bệnh nền và những nhóm có sức đề kháng yếu. Bài học từ đại dịch cho thấy không được chủ quan. Vì vậy, duy trì giám sát dịch tễ, cập nhật biến thể, bảo vệ nhóm nguy cơ và sẵn sàng ứng phó vẫn là những yêu cầu không thể xem nhẹ.

Tuy nhiên, cũng cần tránh một thái cực khác là phản ứng quá mức trước mỗi đợt số ca mắc tăng lên. Nếu mọi biến động đều bị nhìn nhận như tín hiệu của một đại dịch mới, xã hội sẽ rơi vào tâm lý lo lắng không cần thiết, trong khi các cơ quan y tế lại phải đối mặt với áp lực truyền thông không tương xứng với mức độ rủi ro thực tế.

Báo cáo của CDC cho thấy Covid-19 vẫn đang hiện diện, nhưng chưa có dấu hiệu vượt khỏi tầm kiểm soát. Điều cần làm lúc này là tiếp tục theo dõi chặt chẽ, dựa trên bằng chứng khoa học và phản ứng kịp thời nếu xuất hiện những thay đổi bất thường. Đó cũng là cách tiếp cận mà nhiều quốc gia đang áp dụng khi chuyển từ ứng phó khẩn cấp sang thích ứng an toàn với Covid-19. ■